

ČÍSLO 41 | BŘEZEN 2023

KOLEM KAMEN

www.kolem-kamen.cz

IronDog 07

Kolem kamen
časopis pro ty, kteří to s topením myslí
opravdu vážně

čtvrtletník
číslo 40, vychází 10. 12. 2022
ISSN 2464-7527
MK ČR E 21836

Vydává
Spolek na obnovu tradičních řemesel
Dvory nad Lužnicí 87
378 08 Dvory nad Lužnicí
IČO: 03390578
zapsáno ve spolkovém rejstříku
vedeném u Krajského soudu v Českých
Budějovicích v oddílu L, vložke číslo 6499

šéfredaktorka
Jitka Pokorná

vedoucí vydání
Eliška Pokorná

jazyková redakce
Radka Šímová

spolupracovníci redakce
Karel Blažek, Igor Bubeníček,
Hannes Eilig, Marta Jastrebnická,
Kristýna Martinová, Petra Sedláčková,
Růžena Srbová

grafická úprava a sazba
Michal Jánský

tisk
Akontext s.r.o. Praha

www.kolem-kamen.cz
redakce@kolem-kamen.cz

Editorial

Text | Jitka Pokorná
Foto | archiv redakce

Jsem zaseknutá na letišti v Londýně. Náš let do Prahy má pět hodin zpoždění. Sedět na kufru a pozorovat ruch okolo sebe mě baví asi tak půl hodiny. Přemýšlím, jak vyplnit čas, který se mi naskytl a s kterým jsem nepočítala. V trafice kupuji blok, tužku a říkám si, že napíšu úvodník. Pěkně postaru, rukou. Nakonec to skončilo úplně jinak, ale o tom až někdy jindy a hlavně jinde, třeba na našem facebooku.

Život někdy přináší zvláštní výzvy. O výzvách, změnách a osudech bude tak trochu i toto jarní číslo. Také o tom, jak těžké je přijít do cizí země a začít se věnovat řemeslu, o kterém jste do té doby nic nevěděli, a přesto se za deset let dostat na špičku kamnařiny. O tom jsme si povídali s Dmytrem Miškem. Povídání to bylo veselé i smutné vzhledem k tomu, že v jeho rodné zemi si stále Rusák bere, co mu nepatří. Téma války zde v Londýně stále i skoro po roce od začátku konfliktu velmi silně rezonuje. Včera jsme s rodinou a přáteli seděli v klasickém pabu. Přilepeni k telefonu jsme netrpělivě očekávali výsledky prezidentských voleb a čekali na Marcelu, až bude mít první grafy. Na druhém konci našeho stolu seděl hlouček mladých lidí mluvících rusky, a aby bylo všem jasno, na jaké straně stojí, měli nehty nalakované v modrozlutých barvách. Vlivem všech okolností se debata vedla i okolo toho, co bychom dělali, kdyby volby dopadly úplně nedemokraticky či, nedej bůh, válka zasáhla i naši zem a my bychom byli donuceni žít v Anglii. Uvědomila jsem si, že bych asi práci, kterou mám moc ráda, dělat spíše nemohla. Kamnařina zde nemá moc velkou tradici, výroba kachlů už vůbec ne. Projektovat otevřené krby, které se mi v souvislosti s britským domovem jako jediné vybaví, mě moc nebaví. A kdo ví, zda je o ně ještě vůbec zájem. Nepodstatný není ani fakt, že Britové jsou zvyklí žít v úplně jiném tepelném komfortu, pro nás Čechy spíše diskomfortu, a tak je více méně jasné, že bych zcela určitě musela po 25 letech změnit profesi. Uvědomuji si, že by mě nic nebavilo víc než právě ta kamnařina, která je v Čechách i přes 40 let ilegality, kam se musela uchýlit za bolševika, opět na špičce nejen v evropském srovnání.

O tom, že o osudu lidí a potažmo i kachlových kamen často rozhodují vnější okolnosti, nás přesvědčila i cesta do chebského muzea. Zajeli jsme na západ Čech zjistit pár informací o unikátních kamnech Williho

Russe, která Čech mluvící egerlandštinou (trochu jinou němčinou) postavil v roce 1944. Jejich osud byl stejně zajímavý a bouřlivý, jako byly poválečné dějiny. Hned po svém vzniku byla kamna uschována před válečnou vřavou, aby nedošla k úhoně. Jejich autor byl po válce odsunut, svůj život dožil v Německu a zde kamnařinu pověsil na hřebík. Zda musel, nebo zanevřel, již dnes nevíme. Po druhé světové válce kamna začala vadit soudruhům pro svůj „německý“ původ. Prostě kamna se vždy na chvíli objevila, pak zase zmizela, aby se dnes konečně po rozsáhlé rekonstrukci představila v plné kráse návštěvníkům chebského muzea. Moc bych si přála, aby aspoň na chvíli zůstala tam, kde jsou, a chci věřit tomu, že neprijdou žádné nepříznivé okolnosti, aby opět musela být schována pod hromadu uhlí do sklepa.

Doufám, že si již v klidných časech užijete krásné jarní čtení nejen za kamny. A můj obdiv všem, kteří se umí se ctí vypořádat s nepřízní osudu. Já marně přemýšlím, co bych dělala, kdybych neměla možnost být součástí kamnařského řemesla. Zatím mne nic nenapadá.

Materiály v kamnařině

1. díl: Keramické kachle, kamnářské šamoty, magnezit a magnetit

Text | Jan Pokorný, Robert Kováč
Foto | archiv Kolem kamen

Jaký bude ten pravý? Jakou službu pro nás udělá? A co od něj můžeme čekat? Tot' otázka. Sice by se o materiálech v kamnařině dala nejspíš napsat celá kniha, ale my budeme shovívaví a kromě pár odborných definic nebudeme zabíhat do všech podrobností. Jen to nejpodstatnější a pěkně postupně. Snad si pak na konci budete umět odpovědět sami.

Protože je materiálů používaných v kamnářství hodně, rozhodli jsme se je rozdělit do několika skupin:

- 1) V tomto vydání se zaměříme na keramické kachle, kamnářské šamoty, magnezit a magnetit, tedy ušlechtilé keramické materiály pálené na více než 1000 °C.
- 2) Letní číslo představí žárobetony a izolační materiály.
- 3) Na podzim se budeme věnovat materiálům jako mastek, ocel a litina.
- 4) V posledním letošním čísle to všechno shrneme a podíváme se na „vodu v kamnařině“ a používá pojiva.

Na čem záleží?

Při výběru interiérového topidla, ať už je to krb, nebo kachlová kamna, musíme někdy na miskou vah položit vzhled a funkčnost. Esteticky založeným jedincům jde především o vzhled, technické typy zase nehodlají ustoupit ve funkčnosti a někdo hledá kompromis někde mezi.

Když ale mluvíme o správné funkci kamen, nemusíme dojít všichni ke stejnému výsledku. Záleží totiž na očekáváních. Samozřejmě všichni předpokládáme, že kamna budou topit. Někdo ale vyžaduje rychlé natopení na vysokou teplotu, jiný dá přednost velké tepelné setrvačnosti výměnou za pomalejší natopení. A to náš přivádí k volbě materiálu.

U materiálů používaných na obestavby krbových a kamnových vložek a stavbu kachlových kamen hodnotíme jejich vlastnosti. **Žáruvzdornost** neboli schopnost dlouhodobě odolávat vysokým teplotám a **pevnost**, aby „pec nespadla“, považujeme za samozřejmost. Jaký materiál ale nakonec použít, se rozhodujeme spíš na základě **tepelné vodivosti, tepelné kapacity a objemové hmotnosti**.

Vyjasněme si pojmy

Tepelná vodivost neboli schopnost materiálu vést teplo je definována měrnou tepelnou vodivostí (někteří známe jako součinitel tepelné vodivosti). Jednoduše řečeno vypovídá o tom, jak rychle se materiál prohřeje, tedy jak rychle je schopen převést teplo z jedné strany na druhou.

Na realizaci Bohdana Hrabce je kachel použitý jako stavebně akumulční prvek. Topná technika Brunner HKD 5.1. Kachle Kamnářství Bechyně, typ: Rámeček, glazura MX0 Brown sugar

Tepelná kapacita je množství tepla, které potřebujeme na ohřátí tělesa o jeden stupeň. Pro charakteristiku materiálu je vhodné tento parametr vztáhnout na jednotkové množství, například na kilogram (pak mluvíme o měrné tepelné kapacitě), nebo na metr krychlový (pak budeme mluvit o objemové tepelné kapacitě).

Objemová hmotnost je poměr hmotnosti tělesa k jeho objemu. Je to důležitý parametr, který vypovídá o množství pórů v materiálu. Obecně se dá říct, že množství pórů ovlivňuje především pevnost (čím více pórů, tím nižší pevnost) a tepelnou vodivost (čím více pórů, tím nižší tepelná vodivost).

Abychom mohli výše zmíněné parametry porovnat, musíme si uvědomit, že jsou závislé na teplotě, vlhkosti a třeba i tlaku. Musíme tedy brát v úvahu podmínky, při kterých byly měřeny.

Materiály, které procházejí výpalem

V tomto díle mají materiály jedno společné – procházejí výpalem. Kachle a šamoty mají navíc i podobné chemické složení. Tvoří je především oxid křemičitý a oxid hlinitý (SiO_2 a Al_2O_3).

Rohový kachel s žebry a otvory pro kramlování- spojení kamnářským drátem

Kachle

Pálené keramické **kachle** jsou materiálem, který se pro stavbu topidel používá na našem území již od dob gotiky. Jejich tvar se změnil za stovky let jen minimálně. Nejčastější dnes používaný technologický způsob výroby je lití keramické suspenze do sádrové

Kamnová vložka Brunner HKD 8 v moderně pojatých sálavých kachlových kamnech s akumulačními tahy . Realizace Petr Sedlák. Keramika Kamnářství Bechyně, typ kachle: úhlové záklopy, kachel 22x33, glazura: MX 146 Ingot- s kovovým efektem

formy. Jde o keramickou směs ztekucených kamnářských jíílů, páleného lupku nebo šamotu a dalších složek. Kachle bývají páleny nejčastěji dvoužárově na teploty kolem 1000 °C.

Kachel je stavebně akumulační prvek. Nepředstavujte si klasickou obkládačku, kachel je stavební prvek s výraznou pevností a má zásadní význam pro akumulaci. Aby plnil svou funkci, je v zadní části opatřen žebry, která slouží k provázání jednotlivých kachlů mezi sebou. Podle umístění na topidle bývá ještě zadní strana v prostoru mezi žebry vyplněna hlínou, případně šamotem. Na trhu sice najdeme i kachle bez žebér určená pro obklad krbu, ale v tomto případě mají funkci spíše estetickou. Glazované plochy v okolí krbové vložky lze snadno udržovat v čistotě.

Vlastnosti kachlů jsou definovány v české technické normě ČSN 72 4710 a podle ní má každý výrobce povinnost nechat svoje keramické kachle certifikovat. V rámci certifikace se mimo jiné stanovuje objemová hmotnost, která je u kachlů definována v rozmezí 1700 kg/m³ až 2 200 kg/m³. Dále je měřena například pevnost, odolnost proti změnám teploty, nasákavost a zdánlivá pórovitost.

Šamotové díly PD- Refractories

Kamnářský šamot

Nejčastěji používaným materiálem v kamnařině je **kamnářský šamot**. Používá se na vyzdívky v krbových kamnech nebo krbových vložkách, obestavby klasických kamen, sporáků a vnitřních i venkovních krbů. Kamnářský šamot se používá všude tam, kde působí zvýšené tepelné namáhání, ať už samotným ohněm, nebo horkými spaliny. Proto jej můžeme klasifikovat jako žárovzdorný materiál.

Kamnářský šamot se vyrábí nejčastěji dvěma způsoby. Tažením z plastického těsta na šnekovém lisu (prakticky je to obří průmyslový mlýnek na maso), nebo hydraulickým lisováním z drolenky, což je keramická směs, na první pohled suchá, která však po stlačení vysokým tlakem získává finální tvar. Tažením získáváme tvarovku s objemovou hmotností kolem 1850 kg/m^3 a vyšší pórovitostí, lisovaná varianta má objemovou hmotnost cca 2100 kg/m^3 . Pro oba materiály je důležitá odolnost proti změnám teploty, protože u kamen či krbů dochází ke střídání teplot vlivem periodického zatápění a chladnutí.

Zvláštním typem kamnářského šamotu je černý kamnářský šamot. Černé pozadí topeniště lépe zvýrazňuje šlehající plameny, a jak je známo, pohled na oheň uklidňuje, cítíme se díky němu v bezpečí. Použití černé kamnařiny je tedy víc věcí estetiky než lepších užitných vlastností. Ačkoliv jsou černé celoprobarvené kamnářské tvarovky dražší než standardní, zákazníci je mají v posledních letech v oblibě stále více.

Magnetit PD- Refractories

Magnetit

Speciálním materiálem, který můžeme nalézt v útrokách kamnářské stavby, je tzv. **magnetit**. K výrobě magnetitových kamnářsky využitelných tvarovek slouží minerál Fe_3O_4 (oxid železnato-železitý), který se spolu s dalšími přísadami lisuje a vypaluje. Díky své vysoké objemové hmotnosti 3800 kg/m^3 výborně akumuluje teplo. Této akumulační schopnosti se využívá v krbových kamnech, kde máme možnost ho aplikovat kolem krbové vložky, nebo kolem kouřovodu. Tím prodloužíme dobu sálání tepla o několik hodin i po vychladnutí topeniště. Tento materiál není určený k použití tam, kde dochází k přímému styku s ohněm nebo spaliny.

Magnezit

Stejně tak by do přímého styku s ohněm nebo spaliny neměl přijít ani magnezit, označovaný MgCO_3 (uhlíčitán hořečnatý). Magnezit se těží v povrchových nebo hlubinných dolech a slouží jako surovina pro výrobu pálených či nepálených cihel. Pálené magnezitové cihly se vyrábí podobným technologickým postupem jako magnetit a v kamnařině mají i podobné využití, protože mají velkou objemovou hmotnost (asi 2.800 kg/m^3). Díky tomu získávají i vysokou schopnost akumulovat teplo.

Každý materiál má své unikátní vlastnosti. Když je dokážeme rozkrýt a využít v náš prospěch, dosáhneme těch nejlepších výsledků a můžeme naplnit svá očekávání. Pamatujete – rychlé versus pomalé natopení? Vysoká teplota kontra delší tepelná setrvačnost?

Sledujte téma materiálů v kamnařině i dál. Už teď pro vás chystáme další díl s tématem žárobetonů a izolačních materiálů.

Brunner HDK 5.1 Realizace Roman Hanuš, Kachle Kamnářství Bechyně, typ: římsa Robust Judith, velkoplošné kachle, roh s drážkou. Glazura: MX 97- Tmavý petrolej

Kachlové obložení krbu velkoplošnou keramikou bez žeber v glazúře Bílá tesklá

Dmytro Miško

český kamnář s ukrajinským rodokmenem

Text | Jitka Pokorná, Marta Jastrebnická
Foto | archiv Kolem kamen, Elena Butivsenko

Mohl by to být stejný příběh, jaký prožili a prožívají tisíce Ukrajinců, kteří přicházejí do Čech za prací. I Dmytro Miško se vydal ve dvaceti letech za svými rodiči, kteří pracovali v zemědělském družstvu v Poličce. V Čechách tedy začínal v kravíně a jeho cesta pokračovala dál přes vyzdívání hrubých staveb, montáž hal a zateplování paneláků v Brně. Nic neobvyklého. Jak se tedy stalo, že se stal uznávaným kamnářským mistrem? O tom jsme si dlouze povídali v jeho domě v Kamenci u Poličky na Svitavsku, kde dnes žije se svou ženou a dvěma dětmi.

Sedíme u stolu v útulné kuchyni, které vévodí červený kachlový sporák, občas kolem nás proběhnou děti. Za oknem typický obraz letošní zimy nezimy, chvíli zataženo, chvíli vykoukne sluníčko. A čas pomalu běží v příjemném rozhovoru. Dmytrova čeština je za ta léta skoro dokonalá. Rodák ze zakarpatské Tybavy má pořád na tváři úsměv, ale dá se tušit, že příběh, který nám vypráví, nebyl vždy jen cestou zalitou sluncem. Přesto je to zcela očividně cesta se šťastným koncem. Kuchyně vyzařuje teplo domova, tak nám to nedá a ptáme se, kde se dnes vlastně cítí být doma. „Tady,“ zní jednoznačná odpověď.

Ale narodil jste se na Ukrajině?

Ano. Ve vesnici Tybava, která leží asi 80 kilometrů od slovenské hranice. Je to kraj velkých výškových rozdílů. Vesnice leží ve výšce nějakých tři sta padesát metrů nad mořem, ale o dvacet kilometrů dál je hora

vyšší než Sněžka. Když jsem přijel do Čech, hory mi strašně chyběly. Češi mi sice oponovali, že tu hory také mají, že máte Sněžku, ale já jsem vždy se smíchem odpovídal, že já mám doma na zahradě větší horu, než je ta vaše Sněžka.

Vaší rodnou řečí je tedy ukrajinština?

Ne, je to rusínština. To je nářečí, které převládá na západní Ukrajině, na východním Slovensku a Polsku. Protože těch Rusínů je na západní Ukrajině asi nejvíc. Ve škole ale výuka probíhala v ukrajinštině, ruštinu jsme měli jako povinný druhý jazyk, stejně tak i angličtinu.

Co jste na Ukrajině vystudoval?

Dá se říct obecně, že jsem strojní mechanik. Ale když bych to převedl do srozumitelné řeči, tak je to montáž, provoz a údržba strojů potravinářské výroby. Takže

pivovary, lihovary, mlýny, konzervárny, mlékárny. Technické obory mi byly blízké už od dětství a díky nim se i dnes mnohem lépe vypořádám s problémy, které mi do cesty staví kamnařina.

A do Čech jste odešel hned po studiích?

Ano, víceméně po škole. Máma se vrátila domů na Ukrajinu a táta pracoval na farmě, takže hned, když jsem přijel, jsem začal pracovat v kravíně v Poličce. To se mi moc nelíbilo. V té době jsem se už znal se svou ženou. Její bratr dělal zootechnika v nedalekém Nedvězí, tak jsem šel pracovat tam. Když žena dodělala pedagogickou školu v Litomyšli, odešli jsme spolu do Brna a já začal pracovat ve stavebnictví. Nejdřív jsem dělal u svého strýce, což nebyla zrovna dobrá volba. Po dalším roce jsem se přidal k partě chlapů z naší vesnice a dělali jsme hrubé stavby. Tam jsem využil zkušeností a dovedností, které jsem získal ještě doma od jiného svého strýce, truhláře, u kterého jsem pracoval a pomáhal mu postavit jeho dům. Po čase jsem odešel k jiné firmě, která dělala zateplení paneláků, což byla hrozná a nekonečná práce. A finančně to také nebyla žádná sláva. Nakonec jsem zakotvil ve firmě, která montovala ocelové haly.

Ale pořád tam nikde nevidíme ta kamna.

Už se blížíme. Přibližně v té době jsem narazil na knížku Václava Vlka o stavbě krbů. Tehdy mě poprvé napadlo, že by kamnařina mohla být oborem, který by mě bavil. Druhým impulsem byla určitě má žena. Uvažoval jsem totiž o nějakém koníčku, kterému bych se věnoval, a napadl mě šerm. Když jsem to radostně oznámil své ženě, tak se mě zeptala, jestli bych si nemohl vymyslet nějakého koníčka, který by vydělával peníze. A tak jsem se pustil do rekvalifikačního kurzu v Horní Bříze.

A to vám úplně změnilo život?

Asi ano. I když původně to měl být spíš opravdu jen koníček. Představoval jsem si, že si jen tak pro radost udělám dvě tři stavby ročně jako přilepšení. Vrátili jsme se se ženou zpátky sem do Korouhve, čekali jsme rodinu a já jsem pracoval ve stavební firmě. Ale viděl jsem, že je zájem a chtěl jsem to zkusit.

Co bylo na tom začátku nejtěžší?

Nejtěžší bylo opravdu začít. Protože každý potenciální zákazník vám řekne, ať tedy ukážete své realizace, a špatně se vysvětluje, že teprve začínáte. Jak chcete něco ukazovat, když jste ještě nic neudělal. Spousta rekvalifikantů si hned udělala web a na něj dala fotky realizací úplně někoho jiného, ale touto cestou jsem jí nechtěl.

To vypadá trochu jako patová situace.

Naštěstí jsem tady narazil na jedny chalupáře z Brna, kteří mi věřili natolik, že mě nechali postavit můj první omítaný sporák s falešným ležením.

A ten se povedl na první dobrou?

Ano. Už je to deset let a pořád stojí. Prošel sice pár drobnými úpravami, ale ty byly dány spíš tím, jak v něm jeho majitel topil. Je to problém, se kterým se asi setkává při své práci každý kamnář. Kachlové stavby byly vyvinuty tak, že počítaly s kontinuálním topením od podzimu do jara. Dnešní chalupáři v nich topí nárazově. Přijedou v pátek odpoledne do vychladlé chalupy a chtějí mít co nejrychleji teplo. Tak ho rozfofrují, naloží. Pláty rudé, trouby rudé a to je problém. Můžu vám říct, že jsem v životě neviděl, aby ta stoupačka za troubou, ten tah byl vypálený do běla. Takže jsem tam pak musel udělat nějakou údržbu.

A kdy jste se tedy rozhodl, že se kamnařinou začnete živit?

Trvalo to dalších skoro pět let. Pořád jsem se snažil a stále se snažím vzdělávat. Opustil jsem firmu a začal se jako živnostník věnovat stavebním pracem. A vždycky, když přišla nějaká nabídka, tak jsem toho nechal a šel jsem si postavit kamna. Abych se trochu zviditelnil, vytiskl jsem pár letáků, vylepil je na zastávkách a třeba taky v Tescu. A protože Brňáci v Tescu hodně nakupují, začalo chodit víc a víc poptávek. Jeden potřeboval opravit sloupovky, jiný sporák, další chtěli nové stavby. Zásadní byla pro mě stavba kamen s teplovodním výměníkem v krásné roubence, která se opravdu povedla, a pak už začalo práce přibývat. Upřímně řečeno, nečekal jsem, že se to až tak rozjede.

Když jste četl knihy o kachlových stavbách, bylo to pro vás něco nového, nebo už jste měl nějakou zkušenost z Ukrajiny?

Co se týče sporáku, tak já jsem vlastně u sporáku vyrůstal. Jen se u nás doma stavěly spíš stolové sporáky bez kobky. Babička, u které jsme bydleli, měla ve světnici zděný stolový sporák, v kuchyni vařila na plechovém sporáku a v ložnici měla sloupová kamna.

Takže kachle mají na Ukrajině svou historii?

Na západní Ukrajině určitě ano. Je to asi dáno už od dob monarchie a posléze i časy Československé republiky, jejíž jsme byli jako Podkarpatská Rus součástí. Pojetí kachlů se ale liší. Náš tradiční kachel vychází z huculské keramiky a je hodně barevný, až bych řekl divoký. Kachle jsou malované, každý je jiný. Jsou na nich různé příběhy, postavy, zvířata. Ty jsou tradiční. Až první republika k nám přinesla typ kachlových staveb, jak je známe dodnes.

Vybavují se mi i omítané a ručně malované stavby.

To už je ale spíš otázka centrální Ukrajiny. Tam se stavěly omítané chlebové pece a ty se následně zdobily malbou. Zvířata, kohouti, slepice, v tradičním barevném provedení žlutá, modrá, bílá, zelená. Dokonce jsem se někde dočetl, že v některých regionech Ukrajiny se ty pece vymalovávaly až v okamžiku, kdy byla v domě slečna na vdávání. Aby každý, kdo přišel na návštěvu, hned věděl, jak se věci mají.

To se mi zdá praktické. A ještě dál na východ?

Tam kralují především venkovní kuchyně z cihel. Ale to už ani nepovažuji za kamnařinu. Takovou venkovní kuchyni vám postaví každý zručný zedník.

Stavěl jste někdy kachlová kamna pro Ukrajince?

Ne, nikdy. Jen pro Slováka. S mým kamarádem Irem jsme stavěli kachlová kamna pro Slováka v Čechách.

Dá se ale říct, že kamnařina v Čechách je stejná jako ta na Ukrajině?

Není. Na Ukrajině se nestaví těžké stavby s tahovým systémem. Důvod je prostý. Zákazník na Ukrajině to neocení. Buď na to nemá peníze, a pokud už je má, tak chce raději obestavět metrovou krbovou vložku než nějaká těžká kamna. V poslední době se trend začíná opatrně posouvat k akumulaci. Přece jen už se i na Ukrajině staví moderní domy, zatepluje se a ten, kdo má doma metr a půl velké prosklení, to při topení buďto škrtí a pak má očouzené sklo, nebo topí naplno a má z domu saunu.

A jak vás v Čechách vlastně mezi sebe přijali? Mám pocit, že jste se za krátkou dobu prosadil mezi opravdové mistry řemesla a že i na cechu vás dávají mnohdy za příklad.

Musím říct, že si nemohu stěžovat. Práce mám dost a nikdy jsem se nesetkal s nějakou diskriminací. Nikdo neřekne „*nevezmeme si to od vás, protože jste Ukrajinec*“ nebo naopak „*vezme vás, protože od Ukrajince to bude levnější*“.

Myslíte si, že je to tím, jak vzácné řemeslo děláte, nebo i tím, jakou máte povahu?

Určitě je to řemeslem. Kamnářů je málo. A rozhodně je to i mým přístupem k práci. Možná je to i tím, že nemám přízvuk. A když se trochu opiju, tak nemám chuť se hned rvát, jak to má většina Ukrajinců. Já jsem v tomto ohledu tak trochu bílá vrána.

Takže jste se ani v začátcích nesetkal s opovržením, s tím, že jste jen „blbý úkáčko“?

S tím jsem se prakticky nesetkal. A když mi někdo řekne, že jsem „úkáčko“, tak mu odpovím, že mě to těší,

protože zkratka UK znamená United Kingdom, tedy mezinárodní označení pro Brity a pak jsem v dobré společnosti. Pokud by chtěl někdo použít zkratku pro Ukrajinu, tak jediné „úkáčko“.

Prý jste dokonce pomáhal založit cech kamnářů na Ukrajině.

To je pravda. Hned po absolvování rekvalifikačního kurzu jsem se stal členem českého cechu. Ta myšlenka mi připadala zajímavá. Vzájemná podpora, vzdělávání, stavovská organizace. A tak jsem si začal dělat průzkum, jaká je vlastně situace v tomto oboru na Ukrajině. Zjistil jsem, že ukrajinští kamnáři nic takového nemají. Žádný spolek, žádná organizace, jsou rozhádaní, nemají ani školy, ani jednotné výpočtové metody.

Ale kamnáři jako řemeslo tam existuje?

To ano. Čistokrevných kamnářů je tam ale velmi málo. Jsou tam hlavně krbaři. A pak ti, co staví zahradní kuchyně. Když jsem se jich na sociálních sítích ptal, jaký je jejich názor na takový spolek, tak byli všichni pro a všichni mi napsali, ať ho založím a že se pak přidají (směje se). Takhle jsem si to samozřejmě nepředstavoval, abych jim já tady z Čech zakládal cech na Ukrajině. Pak mě ale kamarád Kolja oslovil, jestli bych mohl jednoho krbaře z Kyjeva vzít k sobě do Čech na praxi. Řekl jsem si, proč ne. Vadim přijel, stavěli jsme spolu pár kamen a jednou jsme se dali do řeči i na toto téma. A Vadim mi povídá, že právě Kolja mluvil o tom, že by založil spolek dovozců krbových kamen, který by bojoval proti pašování na Ukrajinu. Tak jsme mu volali a on skutečně potvrdil, že má vše právně připravené k založení. Chvilí jsme do něj hučeli, aby to rozšířil i na kamnáře, až to nakonec klaplo. Poslal jsem jim na ukázkou stanovy našeho českého cechu a v létě letěl do Kyjeva na ustanovující schůzi. Cech ukrajinských kamnářů byl na světě.

A víte, kolik má dnes členů?

Úplně přesně ne, ale tuším, že kolem šedesáti. Podařilo se navázat spolupráci s českým cechem, plánovala se první školení, ale pak přišla bohužel válka a všechno se zastavilo.

Válka je bohužel téma, kterému se nevyhneme. Už je to rok, co Rusko napadlo Ukrajinu. Jak jste tehdy vnímal tu vlnu solidarity, která se mezi Čechy vzedmula a trvá vlastně dodnes. Čekal jste to?

Nečekal. A bylo strašně pozitivní, jak mi najednou začali lidé sami volat a ptali se, jestli něco nepotřebuji, nabízeli ubytování, chaty, chalupy, finanční i materiální pomoc. To mě hodně a hodně mile překvapilo.

A jak to vidíte teď po roce? Jsme po prezidentských volbách, ve kterých jeden z kandidátů toto

téma zneužil ve své kampani. Nemáte pocit, že ta podpora klesá?

Já si myslím, že je to prostě tím, že už to dlouho trvá. Myslím si, že každý rád pomůže, ale když to trvá dlouho, tak každý národ to vyčerpává. Myslím si také, že ne všichni uprchlíci, kteří do Čech přišli, jsou slušní a vděční za tu pomoc.

Ale tak je to v každé společnosti.

To ano, ale lidé mají vždycky tendenci soudit podle toho jednoho špatného a ne podle stovek dobrých. Jako když dáte do sklenice s medem jednu kapku dehtu, tak med můžete vyhodit. Ale bohužel se tomu nevyhneme.

Máte po tom roce války ještě sílu sledovat zprávy?

Moc je nesleduji. To bych se zhroutil. Na tom úplném začátku jsem vlastně měsíc nebyl schopný nic dělat. Jen jsem sledoval zprávy a zkoušel se někomu dovolat. Bylo to strašné. Moje žena mě nakonec skoro vyhodila z baráku se slovy „běž něco dělat, nebo se tady z toho zcvokneš!“

Vraťme se teď ještě na chvíli zpátky ke kamnařině. Dosáhl jste v ní mnohého. Máte vlastně ještě nějaký cíl?

Dělat si vlastní kachle.

To neslyším moc ráda...

Myslím tím spíš udělat si kachle. Ne že je budu vyrábět. Prostě jen jak to bývalo dřív. Kamnář byl opravdovým mistrem teprve tehdy, když si vyrobil sám kachle a postavil z nich kamna. Tohle kdybych dokázal, tak bych si pak nechal říkat pane mistře. Myslím si, že potřeba vzdělávat se je tu pořád a pořád se člověk má kam dál posouvat.

Ale nejenom prací živ je člověk. Jak odpočíváte?

Jdu od zakázky k zakázce. V tuto chvíli je mou největší volnočasovou aktivitou snaha dodělat vlastní dům. Dřív jsem byl profesí stavař a kamnařinu jsem měl jako koníčka. Teď to vypadá, že se to otočilo (směje se).

Neříkejte mi, že nemáte žádného koníčka.

Mám. Asi tím největším mým koníčkem je houbaření.

Takového koníčka má ale v Čechách kdekdo.

To jo. Ale není houbář jako houbář. Jsou taková ti odpočinková houbaři, kteří se spíš chtějí projít po lese a sem tam zakopnou o houbu. A pak jsou houbaři, kteří jsou magoři.

A vy jste houbář magor?

Asi ano. Někdy, když už mám práce plné zuby, se seberu

a jdu se jen tak projít do lesa. Vezmu si hůlku a vyrazím. A když, nedej bože, rostou, tak sbírám klidně i potmě.

To znamená, že jste celoroční houbář, anebo sbíráte jen v té hlavní sezóně, od léta do podzimu?

Celoroční houbář zatím ještě nejsem, ale trochu se v tom vzdělávám, takže bych řekl, že napřesrok už zkusím i to zimní houbaření.

Kamnář, houbář, znamená to, že už se dnes cítíte být spíš Čechem?

To je složitá otázka. Když jsem tady, cítím se jako Čech, když pojedu na Ukrajinu, budu se cítit jako Ukrajinec. Důležité je, kde se cítím být doma. A doma jsem tam, kde mám ty svoje tři baby.

Říká se, že člověk přijme novou vlast až tehdy, když se mu začnou zdát sny v jazyce nové vlasti.

Tak to nevím, já si své sny nepamatuji. Tuhle mi říkala manželka, že jsem ze spaní mluvil ukrajinsky. Tak to budu asi spíš Ukrajinec. Na druhé straně jsme byli nedávno s manželkou tady na zábavě a přišel tam nějaký kluk a místní se do něj navázeli. Tak jsem jim říkal, ať ho nechají, že je to milý kluk, nikomu nepřekáží a oni na to, že je to náplava. Tak jim povídám, že já jsem přece taky náplava. A oni na to ne, ty jsi náš. Tak jakou to má logiku. Kluk z vedlejší vesnice je náplava a já, který jsem přišel z dálky 600 kilometrů, jsem náš. Je to prostě složité. Možná jsem dneska ukrajinský Čech nebo český Ukrajinec, kdo ví.

Na závěr se přece jen ještě na chvíli vrátím ke kamnařině. Máte dvě malé dcery, komu jednou svoje řemeslo předáte? Byl byste rád, kdyby se jedna z nich potatila a stala se kamnářkou?

Zatím to moc nevypadá. Starší dcera už si trochu brousí zuby na konzervatoř. Hraje na klavír a baví ji to. Moc to na kamnařinu nevypadá, navíc je tak trochu manuální antitalent.

Takže to na pokračování tradice nevypadá?

Nepočítám s tím. Ale musím uznat, že mám pořád dost učedníků. Vzhledem k tomu, že si dobře pamatuji, jak těžké byly moje vlastní začátky, snažím se pomáhat těm, kteří dnes také začínají. Když to dobře dopadne, předám jim své znalosti a až já skončím, protože už neuzvednu cihlu, tradice kamnářství díky tomu bude pokračovat dál.

Loučíme se. Ani se nám nechce z kuchyně příjemně vytopené kachlovým sporákem do větrného mrazivého odpoledne. Ale všechno pěkně jednou končí. Přejeme Dmytrovi hodně štěstí v kamnařině, spoustu dalších staveb a moc děkujeme za příjemný rozhovor.

Původní omítaný ukrajinský sporák v kyjevském skanzenu

Kachlová kamna v barvě Tmavý petrolej MX 97 se stavěným ohništěm Brunnner GOF 37x37, dvířka HKD 5.1., s automatickou regulací hoření EAS, realizovala karlovarská kamnářská firma Koutecký.

KRBY PELANT

U Stadionu 1190, 434 01 Most

+420 602 347 979 | info@krbypelant.cz

www.krbypelant.cz

Promat

Vysokoteplotní materiály pro vás Horké chvíle s chladnou hlavou!

Materiály pro krby a kamna

www.promat.tech
Promat s.r.o.
Evropská 11 (The BLOX),
160 00 Praha 6

Kamna jako sochařské dílo

Text | Julie Hrabánková, Jitka Pokorná
Foto | ateliér Sylvy Antony-Čekalové a Michala Raušera

Někdo preferuje v designu kamen jednoduchost, někdo dá přednost zdobenější variantě a pak je tu Willibald Russ, který je pojal jako sochařské dílo s obrovským přesahem. A tak jsme s naší šéfredaktorkou ujely 511 kilometrů, abychom ten kamnářský unikát viděly a poslechly si jeho příběh. Jak se na kamna vejde 336 figurek? A proč v 70. letech skončí takový skvost ve sklepě s hromadou uhlí?

Koho to vůbec napadlo, pouštět se do tak komplikované výzdoby kamen? Psal se rok 1941 a Josef Hanika, tehdejší zakladatel Národopisného muzea v Chebu, potřeboval zajistit vytápění 104 metrů dlouhého multifukčního sálu v rámci muzea, ale nespokojil se s prostou ideou běžných kamen. Podle něj měla i tato kamna posloužit národopisnému účelu. Tedy prezentovat kulturu, zvyky, tradice a řemesla oblasti Egerlandu (Chebska). Proto oslovil místního umělce, sochaře Willibalda Russe, žijícího v Schönfeldu (dnešním Krásnu), aby pro muzeum kamna vytvořil. Willi zrovna procházel svým obdobím folklorní tematiky, a tak nebylo pochyb, že se tohoto úkolu zhostí s patřičnou odborností i kreativitou.

Výzva za výzvou

A teď si to představte. Nacházíme se uprostřed druhé světové války. Máme obrovský společenský sál Národopisného muzea. A úkol zněl jasně – vytopit a přitom předat národopisné poselství. Dodací lhůta

5-6 měsíců. Šibeniční termín na projektu, který nemá obdoby. Termín sice zdaleka dodržen nebyl, ale ta kamna skutečně vznikla.

Přiznám se, že když jsem je viděla poprvé, hned se mi vybavila hláška z filmu Pelíšky: „*To muselo dát hroznou práci... Přitom taková blbost.*“ Tomu se neubráníte, když vidíte kamna, na kterých je 16 reliéfních scén, 336 figurek, malinké erbíky a desítky dalších prvků nesoucích odkaz chebské lidové kultury. Tím ale legrace končí. Bezpochyby se jedná o absolutní unikát s nevyčíslitelnou hodnotou pro zmizelou historii Chebska.

Čím víc, tím víc

Willi tedy na zakázku v průběhu let 1941–44 stvořil monumentální dílo s rozměry 3 x 1,5 x 3 m. Podle dochovaných archivních dokladů měla být kamna osazena elektrickými topnými tělesy. Ta byla dokonce objednána u karlovarské firmy Rösner, jestli ale byla vůbec dodána, zůstává tajemstvím. Uvnitř kamen je tedy jen jedna komora bez vnitřních kouřových tahů.

Chebská kama v číslech

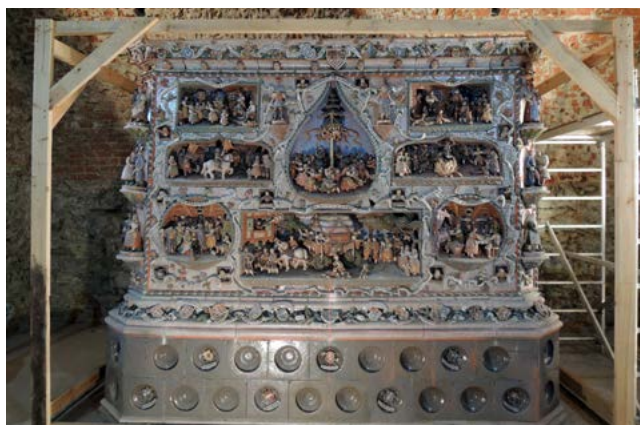
- 12 reliéfů
- 16 krojovaných párů
- 76 rodových znaků
- 63 egerlandských přísloví
- 336 figurek
- 3 metry vysoká
- 1,2 milionu náklady na obnovu

Kdo byl Willibald Russ

(7. července 1888 Krásno
– 27. června 1974 Merkershausen)

Sochař a keramik německé národnosti vystudoval keramickou školu v Teplicích a Umělecko-průmyslovou školu ve Vídni. Kromě chebských kamen vytvořil i několik pomníků J. W. Goetha a věnoval se také keramice. Je také autorem krásenské rozhledny. Po válce byl i s rodinou odsunut do Německa a veškerý jeho majetek byl zabaven. Zbytek života se věnoval malbě, k sochařině už se nevrátil.

Demontáž kamen

Odstraňování cementovo-maltových výplní

Díky množství figurek a reliéfů vzniká obrovská teplosměnná plocha, která by teoreticky zařídila skvělou výhřevnost. Podle restaurátorky Sylvy Antony-Čekalové byl Willi Russ zkušený keramik a kamna by podle ní byla skutečně schopna „ostrého“ provozu.

Většinu kamen pokrývá 16 figurálních scén, které popisují lidové zvyky a obyčeje tohoto kraje, a jejich součástí je více než 330 figurek. Každý roh zdobí 3 krojované páry z širší chebské oblasti, celkem tedy 12 párů. Reliéfy jsou doplněny 63 lidovými příslovími a pořekadly v místním egerlandském nářečí. Na horní a dolní římse je umístěno 76 znaků sudetských měst a obcí.

Kromě spodního soklu Willi modeloval kamna z volné ruky. Vytvořil je jako jeden celek, jako skutečné sochařské dílo, až následně je rozřezal a po jednotlivých dílech vypaloval. Každému, kdo se pohybuje v kamnařině nebo pracuje s keramikou, musí být jasné, že Willi musel moc dobře vědět, co dělá, protože po výpalu musel být schopný kamna zase sestavit.

Vystavit, nebo schovat?

Jen málokterá kamna mají tak pohnutý osud jako chebská národopisná kamna a věřte, že je skoro až

zázrak, že je můžeme po 80 letech vidět v tomto stavu. Koncem války, roku 1944, byla sice kamna hotová, ale vyvstala nová otázka – kam s nimi, aby se nestala obětí válečného bombardování, které v té době v Chebu nejenže hrozilo, ale později k němu i došlo. Nebylo možné je umístit do muzea, a tak prozatím zůstala ve Williho ateliéru.

Ani po skončení války se však nedočkala svého úspěšného sestavení a provozu. Stejně jako veškerý majetek Němců byla kamna zkonfiskována a Willi Russ spolu se ženou a dcerou odsunut. Kamna propadla Fondu národní obnovy. Až v dubnu 1948 se dostávají do prozatímní úschovy na hrad Locket, kde jsou v roce 1952 instalována. Návštěvníci je mohli vidět v plné parádě ještě v 60. letech.

„Zlatá šedesátá“ sice byla nadějí na uvolnění poměrů v jinak totalitou svázaném Československu, ale kamen se tato shovívavost bohužel netýkala. Byla nemilosrdně označena za ideologicky závadná a někdy před rokem 1972 zbourána. Kamna od Němce prostě nikde vystavena nebudou a basta. Až do 80. let pak ležela v hradním sklepení spolu s hromadou uhlí. Vskutku důstojný osud pro takový umělecký skvost.

Odsolování

Výkvěty soli

Výkvěty soli po odsolení

Injektáž uvolněné glazury zpevňujícím prostředkem

Modelace

Zkáza v podobě nenechavých návštěvníků

Konečně likvidaci rozebraných a vyřazených kamen pak zabránil Národní památkový ústav, když je nechal převést do sbírek chebského muzea. A tak se značně poškozená kamna konečně dostala do města svého určení. V 90. letech byla v dobré víře instalována na chebském hradě, ale že by tam jejich stav bůhvíjak vzkvétal, se říct nedá. „Jsou jen dva největší ničitelé památek, a tím je dlouhodobý pobyt v nevhodných depozitářích, a pak nenechaví návštěvníci. Co není za sklem, před nimi nejde ochránit.“ popisuje etnografka chebského muzea PhDr. Iva Votroubková. Postupem času bylo z kamen odlámáno a ztraceno na padesát hlaviček postav a figurek zvířat.

Aby toho nebylo málo, podalo město Loket v roce 2016 žalobu na chebské muzeum s cílem získat zpět některé umělecké předměty včetně národopisných kamen Williho Russe. Dva roky trvající spor však chebské muzeum vyhrálo a mohlo přistoupit k odborné restauraci kamen s cílem obnovit jejich původní stav a umístit je do expozice muzea.

Znovuzrození chebských kamen

Konečně přišla na řadu restaurátorka Sylva Antony-Čekalová a kamnář Michal Raušer, kteří se mohli postarat o to, že Williho kamna opět povstala jako fénix z popela (v tomto případě spíš z uhlí). S loňským rokem skončily tříleté intenzivní restaurátorské práce. Jak probíhaly, co všechno bylo třeba obnovit a jak se s celým projektem popasovali, nám prozradila sama paní Čekalová.

KK: Jaké byly k obnově kamen využity technologie a materiály? A byly zvoleny vhodně?

Při současné rekonstrukci kamen v Městském muzeu Cheb byl pro stavbu kamen použit tradiční postup spojování kachlů na ostřený kamnářský jíl s pomocí drátěných svorek. Tak lze kamna kdykoli v případě potřeby demontovat bez nebezpečí jejich poškození.

Jinak tomu bylo při minulých stavbách kamen v 90. letech na chebském hradě. Tehdy karlovarská kamnářská firma, patrně z obavy před velikostí a vahou kachlů, použila k jejich slepení cementovou maltu, kterou byly všechny kachle i vyplněné. Uvnitř byl navíc vyzděn cihelný tubus. Spárování bylo rovněž provedeno tvrdým tmavě šedým cementem, který přesahoval i přes glazu-

Modelace nedochovaných částí figurální výzdoby

Zkoušky glazur a engob

ru. Použití těchto materiálů způsobilo poškození kachlů a prodloužilo restaurování kamen o více než rok a půl.

KK: V jakém stavu se kamna nacházela? Jaká byla míra jejich poškození?

Když jsme kamna viděli poprvé v roce 2011, prostupovaly keramikou z cementových výplní soli, které místy zvedaly glazuru. Do doby, než mohlo dojít k jejich restaurování v roce 2019, se tento stav ještě zhoršil. Kamny procházely praskliny, byly znečištěné jak cementovým spárováním, tak omítkou a kousky cihel opadávajících ze stropu. Když se kamna v 80. letech dostala do chebského muzea, byla zde restaurována a chybějící části byly náznakově doplněné sádkou. I tyto doplňky byly znečištěné a částečně odlámané.

KK: Co všechno restaurátorské práce zahrnovaly?

Velmi náročná etapa byla už samotná demontáž kamen, kdy bylo nutné opatrně rozřezávat a odvrátat cementové výplně i vnitřní cihelnou vyzdívkou. Předtím muselo být skalpely a dlátky odstraněno cementové spárování, aby vlivem otřesů nedošlo k narušení glazury v hranách kachlů. Tyto práce trvaly přes půl roku. Následovalo několik měsíců dočišťování kachlů od ce-

mentových výplní a zbytků tvrdého spárování. Poté další měsíce odstraňování solí, které do keramiky z cementových výplní pronikly, a pokud by byly ponechány, dále by negativně působily a odtlačovaly glazuru. Teprve poté bylo možné začít samotné doplňování chybějících částí a retuše poškozené glazury. Všechny chybějící prvky, větší i drobné, byly nově vytvořeny v keramickém páleném a glazovaném materiálu.

KK: Byly chybějící figurky modelovány a páleny zvlášť a pak na kamna dolepeny? Tam, kde chyběly úplně, byly domodelovány dle předlohy, nebo se nedoplňovaly?

Když děláme keramické doplňky, musí být vždy páleny zvlášť. Pokud bychom dali do pece originál, výpalem bychom ho nevratně změnili. Při výrobě keramických doplňků je třeba také počítat s tím, že nově domodelovaná část se výpalem smrští cca o 7 %. Všechny chybějící části byly tedy vyrobeny zvlášť, v několika kopiích, po prvním výpalu dobroušené, aby co nejlépe dosedaly k originálu, a po glazování a finálním výpalu byly ty nejlépe odpovídající k originálu přilepeny reverzibilním disperzním lepidlem a spoj byl dotmelen a zaretušován. Při doplňování chybějících hlaviček jsme měli velké

LORFLAM

Mastková akumulční kamna LORFLAM
efektivně využívají tepelnou energii ze
spalování dřeva. Po 3 hodinách topení
získáte **až 15 hodin sálavého tepla** díky
akumulačním schopnostem mastku.

Výhradní dovozce
METAX KRBÝ s.r.o.
Videňská 262/125c, 619 00 Brno
☎ 721 045 874
www.krby-metax.cz

Stavba

Spárování

šťěstí, že bylo z čeho vycházet. Jen tak bylo možné je doplnit. Dochovaly se jak archivní fotografie z ateliéru autora, když kamna vytvářel, tak materiály, podle nichž on sám jednotlivé výjevy modeloval – dobové akvarely a fotografie některých postav v krojích.

KK: Jaký jste zvolili restaurátorský přístup? Vše doplnit, domodelovat, dodělat, aby nebyly opravy viditelné, nebo přiznat na detailech, co bylo dodělané (např. spáry, lepení atd.)?

U nás je u kompletních kamen většinou preferován přístup, kdy opravy nejsou viditelné, u muzejních exponátů jednotlivých kachlů jsou naopak preferovány viditelné retuše. U těchto unikátních kamen jsme zvolili přístup kombinovaný. Pro keramické doplňky byla zvolena keramická hlína odlišné barvy, aby nebylo možné zaměnit ji s originálem. Povrchová úprava glazurou byla u geometrických prvků dělána tak, aby byla originálu co nejbližší. U figurálních prvků bylo nutné nezasáhnout do autorství Williho Russe. Proto jsme zvolili variantu, kdy jsou nově doplněné hlavičky sice pojednány barevně, aby se dobře pojily s celkem kamen, ale jsou matnější. Rozdíl je tedy patrný nikoli z dálky, ale při bližším

pohledu. Také barevnost spárování je náznaková, aby celek kamen působil sjednoceně, ale bylo patrné, kde jsou hranice jednotlivých kachlů.

KK: Setkali jste se v průběhu práce s něčím nečekaným nebo překvapivým? Případně provázely restaurátorské práce nějaké náročné výzvy?

Musím říci, že tato kamna byla výzvou od začátku do konce. Velmi jsem si užila etapu modelování chybějících částí postav i vzorkování engob a glazur, kterých u takto bohatě zdobených kamen bylo mnoho.

Kamna stojí, rány se hojí

Pro nás Jihočechy je oblast Sudet v severní části naší republiky poměrně vzdáleným místem, o kterém mnoho nevíme, a skrývá v sobě jistě bolavé tajemno z dob minulých. Jely jsme se s šéfovou podívat na kamna, ale odjížděly jsme i s důležitou lekcí z moderní historie. Stálo to za to, takový kamnářský unikát je třeba vidět na vlastní oči. A kromě toho jsem si oblíbila jedno z přísloví, které Willi na svých kamnech zvěčnil – „Časně vstávej, pozdě lehej, rychle jez a už zas dělej.“

Rok vodního zajíce je tu!

My jsme připraveni a co vy?

Rok vodního zajíce začal v neděli 22. ledna 2023. Zajícův přirozený hybatel je dřevo, letos vyživované vodním živlem. Pro zajíce je důležitá nora, kterou považuje za střed světa, a jako by ho nic jiného nezajímalo. Jako noru si představte svůj domov, zemi, ve které žijete, místo, kde je vám dobře. Zajíc velmi lpí na tradicích, má silné pouto ke svým předkům a potomkům. **Pro rok vodního zajíce bude důležitý hybatel ohně – ten v kamnech**, jako plamen svíčky nebo táborák, ale i jako vřelost, radost, ohnivé barvy, povídání, rodinné nebo sousedské sešlosti, pospolitost. Zachumlat se do deky, do pelišku, to zajíc letos bude potřebovat.

Na co se tedy v roce vodního zajíce zaměřit?

- utvořte příjemný domov
- zaměřte se na dobré jídlo, po kterém máte v bříšku jako v pokojíčku
- dopřejte si silné příjemné zážitky
- udržujte tradice, ale nelpěte na nich, užívejte si při nich společnost lidí – svých blízkých, přátel, sousedů
- nejeďte zbrkle – rozmyšlejte své kroky, zvažujte alternativy, představujte si dopady svých rozhodnutí

Tedy shrnuto do jednoduché odpovědi – prostě si letos kupte pořádná kamna a vodní zajíc uvnitř vás bude šťasten!

Další individuální motivy si můžete prohlédnout zde: www.kamnarstvi-bechyne.cz/tvorba-na-zakazku/

**BLACK
EDITION**

Značku SPARTHERM na českém trhu zastupuje Fire Factory Distribution s.r.o.
nábř. Otakara Ostrčila 257, 392 01 Soběslav

Prémiové krbové vložky jsou vizuálně obzvláště atraktivní. Nemají žádná madla a rám dvířek je zapuštěný, takže nic nenarušuje váš pohled do ohně. Otevírání u prémiové řady těchto vložek je řešeno za pomoci dálkového ovládání s názvem Sesam nebo manuálně pomocí zapuštěné kličky.

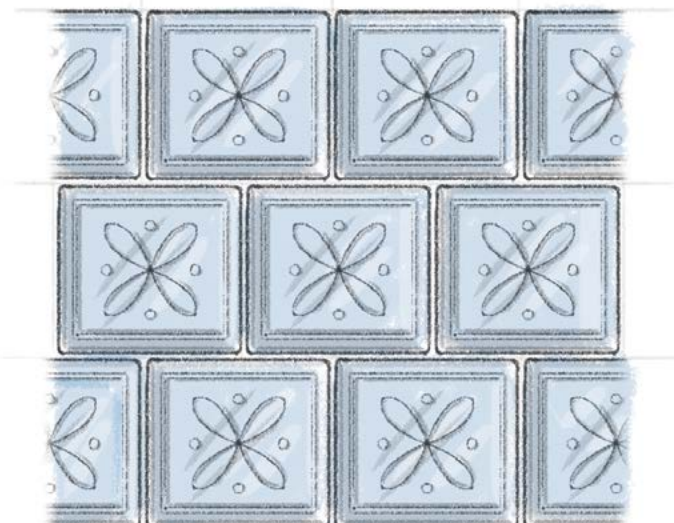
Jsou tím nejlepším, co Spartherm může nabídnout z hlediska komfortu, energetické účinnosti a bezpečnosti.

Nechte se inspirovat videem, které naleznete na stránkách **www.spartherm.de**

Bud' x nebo!

Musíte se umět rozhodnout! Jako zákazník máte často na výběr ze dvou možností – BUĎ x NEBO. Ale kterou možnost zvolit, když tomu nerozumíte, nebo dokonce ani nevíte, na co se vás ptáme?

Abyste se nemuseli při našich otázkách zbytečně potit, chceme vám v této rubrice postupně jednoduše a přehledně vysvětlit základní pojmy, na které se možná zeptáme. Až příště dojde na lámaní chleba, budete připraveni a můžete se blýsknout jako znalci našeho kamnářského řemesla. Tak se do toho pojďme společně ponořit.

na vazbu

na vazbu

na střih

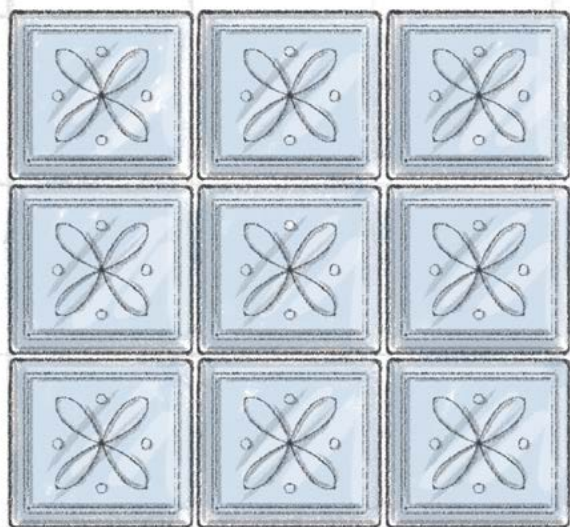
Díl první: Na vazbu, nebo na střih?

U stavby kachlových kamen rozlišujeme dva způsoby skladby kachlů. Bud' na vazbu, nebo na střih. V případě stavby tzv. na vazbu (někde se také uvádí označení cihelná vazba) je druhá řada kachlů vždy posunuta oproti první o půl kachle (viz. obrázek). Docílíte tak o něco rustikálnějšího a tradičnějšího vzhledu topidla. Pokud se spára ještě dobarví do kontrastního odstínu, vytvoří velmi zajímavý zdobný efekt. Zvláště u kamen, která jsou postavena z hladkých kachlů nebo z kachlů s barevnou hranou (barevným ohraničením), funguje navíc výrazná barevná spára jako zajímavý dynamický dekor.

Oproti tomu skladba na střih je modernější způsob vazby. Využívá se hojně u současných vzhledově jednodušších kachlových topidel. Kachle pak vytváří symetrickou mřížku a spáry prochází jak vodorovně, tak horizontálně celými kamny.

A není to jedno?

Není. Mohlo by se zdát, že se můžete rozhodnout až přímo při stavbě, co bude vašemu oku lahodit více. Ale kamnář musí hned na začátku většinou vědět, pro jaký způsob vazby jste se rozhodli, aby mohl objednat správný počet základních kachlů, půlek a rohů lišících se právě podle typu vazby.

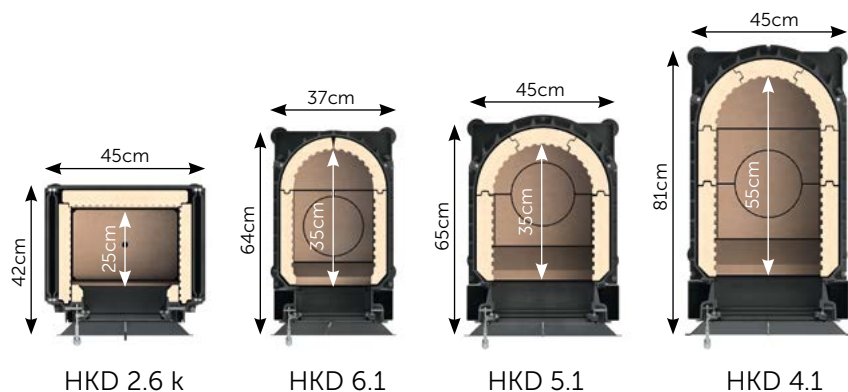

na střih

Rozměry ohnišť

Velikost spalovací komory je dána potřebou tepla v místnosti, vestavěnou akumulární hmotou pro sálavá kamna a požadovanou délkou hoření. Před samotnou stavbou je dobré vzít v úvahu i preferovanou délku palivového dřeva nebo konkrétní instalační hloubku. Příslušné priority jsou plánovány společně s kamnářem a individuálně koordinovány.

STANDARDNÍ

HKD 2.6 k

HKD 6.1

HKD 5.1

HKD 4.1

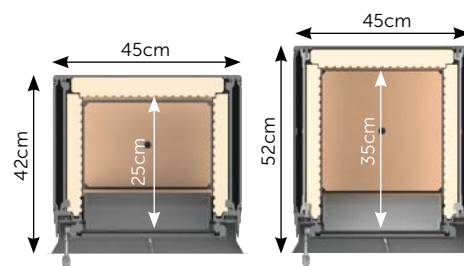
Kapacita 1,5 - 2,5kg
Délka polen 25 - 33cm

3 - 6kg
33cm

3 - 6kg
33cm

3,5 - 7kg
50cm

NA VÝŠKU

HKD 2.2 k

HKD 2.2

1,5 - 2,5kg
25 - 33cm

2,5 - 4kg
33cm

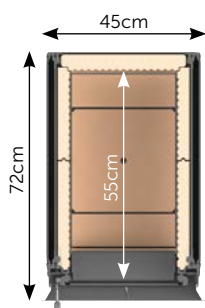
Množství dřeva koordinovaná pro výpočet komínové a akumulární hmoty. V případě sálavých pecí s velkou akumulární hmotou je překročeno doporučené množství náplně. Ve výpočtech Rakouského svazu kachlových kamen jsou spalovací komory uvedeny pro délky polen 50 cm s plnicím množstvím do 20 kg.

BRUNNER®

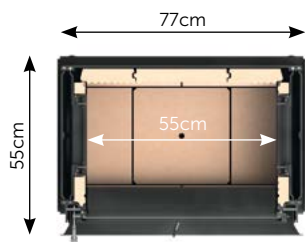
NA ŠÍŘKU

ROHOVÉ

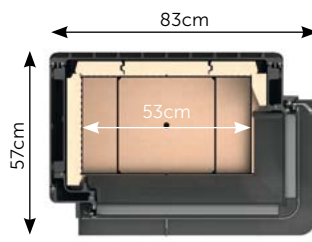
HKD 2.2 XL

3 - 8kg
50cm

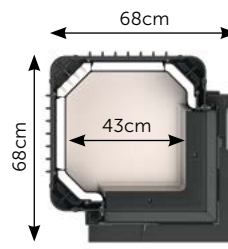
HKD 7/8

3 - 8kg
50cm

HKD 11

3 - 8kg
50cm

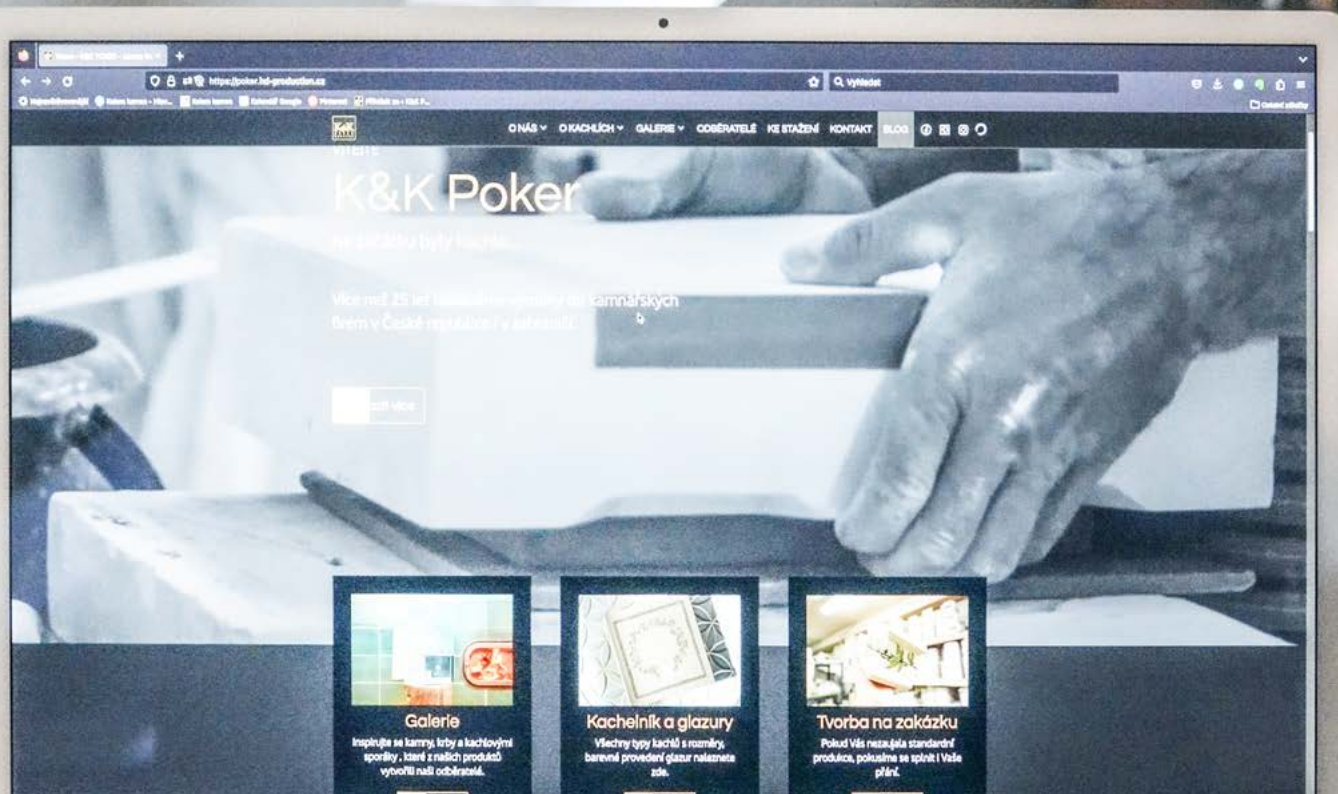

HKD 12

3 - 7kg
33cm

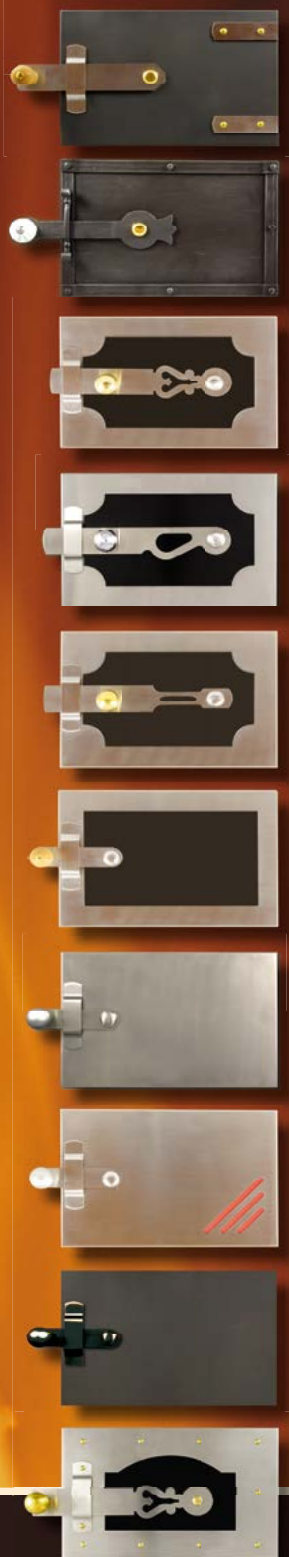
Výkonné vložky HKD 2.2 XL, HKD 4.1 a HKD 7 jsou k dispozici také jako teplovodní kamnové vložky. Ty jsou vhodné v případě, že kromě instalační místnosti je třeba vytápět další pokoje ústředním topením.

Inspirujte se na našem novém webu www.kamnarstvi-bechyne.cz

ŘEHULKA
s.r.o.

VÝROBA SPORÁKOVÉHO KOVÁNÍ A PŘENOSNÝCH STOLOVÝCH SPORÁKŮ

www.rehulka.cz

798 03 Ohrozim 68 tel./fax: 00420 582 393 538 e-mail: kachlaky@rehulka.cz

Vaříme na kamnech

Ukrajinská kuchyně

Inspirací k letošnímu jarnímu vaření se po rozhovoru s kamnářem Dmytrem Miškem stala samozřejmě ukrajinská kuchyně. S tou českou nemá moc styčných bodů. Je výrazně těžší, mastnější a vydatnější. Jejím nejznámějším ambasadorem je asi ukrajinský boršč, který se v dubnu loňského roku dostal i na seznam ohroženého nehmotného dědictví UNESCO. Žádost o zápis podala Ukrajina s odůvodněním, že kvůli válce je tradice boršče ohrožená. Nejde tedy o existenci polévky jako takové, ale o živé dědictví, které je s borščem spojené, protože tuhle tradici nyní nelze kvůli válečnému konfliktu praktikovat a předávat.

Ukrajinská kuchyně je založená na místních plodinách, které si v mnoha případech lidé pěstují sami na zahrádkách. Jejím základem jsou tradiční venkovská jídla tvořená běžně dostupnými potravinami, jako je obilí, brambory, hlávkové zelí či červená řepa. Na tržištích se dá v sezóně vždy sehnat spousta čerstvého ovoce a zeleniny. Ukrajinci hodně zavařují kompoty a nakládají okurky i jinou zeleninu, které pak konzumují v zimě. Oblíbená je zvěřina a ryby z místních řek a také černý i červený kaviár. Ukrajinským fenoménem jsou slunečnicová semínka, která místní požívají téměř všude.

Velmi významnou součástí ukrajinské kuchyně je chléb, který je považován přímo za symbol jídla. Na Ukrajině se vyrábí desítky variant tmavého i světlého chleba, některé jsou určeny speciálně pro slavnostní příležitosti. Souvisí to i s důležitostí pšenice a obilí vůbec, protože ukrajinské stepy byly vždy významnou obilnicí. Nejtradičnější je tmavý chléb (čorni chleb) vyráběný z pohanky.

To potvrzuje i Dmytro: „Ukrajinci hodně jedí chleba. Ke všemu. Můj otec si klidně tady v Čechách dá knedlo, vepřo, zelo a k tomu přikusuje chléb.“

My jsme si na kamnech IronDog připravili tři tradiční jídla, ale vy se klidně pusťte do dalších. Jen samotné názvy těch jídel zní pro Čechy velmi poeticky a inspirativně. Ukrajinská zelňačka kapustňak, polévky okroška, rosolnyk či juška. Varenyky, čebureky, mlynci, salo, kaša, choloděc a bubliky.

Přejeme vám dobrou chuť neboli, jak říkají Ukrajinci, Смачного!

Ukrajinský boršč

Ukrajinský boršč je hustá zeleninová polévka z kořenové zeleniny, zelí, masa a červené řepy.

V roce 2022 byl zapsán na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO pod pojmem „Kultura vaření ukrajinského boršče“. Každá domácnost má svůj tradiční recept, stejně jako u nás třeba na svíčkovou. Neodmyslitelnou součástí je červená řepa, která dává jídlu charakteristickou červenou barvu. V této podobě jedí červenou řepu i ti, kteří ji zrovna nemilují. Druhy masa, ze kterého se polévka připravuje, se liší, najdete i recepty, kde jsou součástí hned tři druhy, včetně uzeného. Stejně tak přidávání rajského protlaku, kečupu nebo kopru je poměrně běžné. My jsme na přípravu použili rodinný recept Dmytra Miška tak, jak ho vařil u něj doma. On ho pro svou rodinu připravuje stejně i v Čechách. Dle doporučení pana kamnáře použijte veliký hrnec, boršč má totiž vždy hodně kamarádů.

Suroviny: vepřové maso – bůček, hodně prorostlý • 5 kusů větších brambor • 2 kusy větší mrkve • ½ hlávky zelí • 3 kusy červené řepy – čerstvá, střední velikost • koření – bobkový list, nové koření, pepř černý celý, sůl, ocet • tučná zakysaná smetana na zdobení • na zasmažku – trocha oleje, cibule, lžíce hl. mouky, trocha papriky

Postup: Prorostlý bůček zbavíme kůže a nakrájíme na kostičky. Oloupané brambory spolu s čerstvou červenou řepou také nakrájíme na kostičky, mrkev na kolečka a půl hlávky zelí na tenké nudličky. Bůček osmahneme, přidáme brambory a zalijeme vývarem nebo vodou. Přidáme koření a osolíme. Poté přidáme mrkev a kostičky červené řepy. Uvaříme do měkka a v poslední fázi přidáme nakrájené zelí. Na konec na cibulce připravíme trochu jíšky s červenou paprikou a boršč lehce zahustíme. Dochutíme nasekaným stroužkem česneku, cukrem a vinným octem. Na talíři ozdobíme zakysanou smetanou a posypeme nakrájenou listovou petrželkou nebo koprem. Nejvíce chutná druhý den po odležení.

Pampušky

Pampušky nebo také pampuchy jsou typické ukrajinské jídlo, velmi často podávané k boršč. Slané se po vyndání z trouby mažou olejem s česnekem a bylinkami, ale na Ukrajině se připravují i na sladko či smažené. Přípravy se bát nemusíte, je snadná a rychlá. Do hodinky máte hotovo.

Suroviny: 15g droždí (nebo 7g sušeného) • 1 lžička cukru • 225ml teplé vody a 400g hladké mouky • 8g soli • 3 lžíce olivového oleje (nebo másla) • 20g rozmačkaného česneku • 1/2 svazek čerstvé petrželky nebo kopru

Postup: V míse ve vlažné vodě rozpustíme droždí a přidáme lžici cukru. Zamícháme a dáme asi na 10 minut odstát, aby kvasnice začaly reagovat. Přidáme 3 lžíce oleje a postupně přidáváme prosátou mouku. My jsme použili robota, ale kdo se rád zapotí, použije vařečku a lidský pohon. Osolíme. Mísu s těstem, které se již nelepí na stěny a je krásně vláčné, přikryjeme utěrkou a dáme na teplé místo odpočinout. Troubu předehřejeme na 200°C a vytvarujeme pampušky o velikosti menších jablíček. Klademe do olejem vymazané formy dostatečně daleko od sebe. Při pečení hodně nabydou. Pod utěrkou necháme nakynout. Pečeme 10-20 minut do růžova. Ještě teplé bohatě natřeme olejem s nasekaným česnekem a bylinkami.

Golubce

Tento recept naučila naši kamarádku její ukrajinská babička. Na Ukrajině zelným kapsičkám plněným rýží říkají golubce, ale můžete je znát i pod názvem golubky nebo holubce. Prý se tam tato zelná pochoutka vařila nejčastěji v pátek a pak se pojídala celý víkend – buď teplá, nebo studená. My jsme ji vařili tedy taky v pátek a pěkně na kamnech. Ta jsou k tomu ideální! I když recept není náročný na přípravu, vaří se relativně dlouho. Takže při roztápění chalupy jsme hned položili na kamna velký hrnec s vodou a do něj vložili celou hlávku zelí. Dmytro nás poučil, že golubce se podávají na závěr hostiny. Takže když vám hospodyně nabídne tyto plněné zelné listy, bude potřeba se zvedat a jít o dům dál.

Suroviny: jedna velká hlávka zelí – asi 2,5kg • $\frac{3}{4}$ kg dlouhozrnné rýže • 3 větší cibule • 2 dcl rostlinného oleje • 2 střední rajské protlaky • sůl, pepř a lžička octa

Postup: Na kamna do velkého asi sedmilitrového hrnce dáme spařit celou hlávku zelí, ze které jsme opatrně vyřízli košťál tak, aby zůstala pohromadě. Ještě z hlávky odebereme před spařením dva až tři větší listy, které odložíme stranou. Hlávka se postupně spařuje a uvolňuje jednotlivé listy. Vodu udržujeme na kamnech těsně před varem, ale již nevaříme. Než budou listy měkké, a připravené tak na plnění, připravíme si náplň. Na oleji osmahneme dozlatova cibulku, přidáme rajský protlak a malou část si také ponecháme stranou. Propranou rýži spaříme horkou vodou, osolíme, opepříme a přidáme k cibulce. Pouze promícháme a necháme lehce zchladnout.

Uvolněný spařený zelný list vyjmeme z vody a hlávku ještě do vody vrátíme. Vždy plníme jen hodně spařené listy. Z listu vyřízneme tuhou část a rozdělíme ho na dva díly. Každý díl plníme $\frac{1}{2}$ až $\frac{3}{4}$ polévkové lžice rýžovou směsí a složíme do tvaru psaníčka na plocho tak, aby se nerozbaloval a držel pěkně pohromadě. Dno hrnce vyplníme dvěma listy zelí, které jsme si na začátku odložili. Na ně klademe jednotlivé naplněné zelné listy tak, aby se lehce překrývaly. Postupně klademe jednu vrstvu na druhou. Vršek pak zakryjeme odříznutými tuhými částmi listů, vytvoříme z nich takovou pokličku a na tu nanese lehkou vrstvu cibule s protlakem. Takto připravené golubce zalijeme asi do $\frac{3}{4}$ osolenou vodou, do které jsme přidali lžici octa. Vaříme na mírném ohni do té doby, než je rýže uvnitř měkká. V průběhu vaření kontrolujeme hladinu vody. Pokud se vyvaří, je třeba ji doplnit.

Podáváme buď teplé (třeba s bramborem), nebo studené (s bílým jogurtem, s trochou česneku), anebo jen tak do ruky (když máte malý hlad).

PRÉMIOVÁ LITINOVÁ
KRBOVÁ KAMNA

 DOVRE

TRADIČNÍ BELGICKÁ
ZNAČKA S NORSKÝMI
KOŘENY

isd Trade s.r.o.

Výhradní distributor pro Českou a Slovenskou republiku.
www.isdtrade.cz | info@isdtrade.cz | telefon: 722 35 35 35

Prefabrikované obestavby SIM

Obestavby od firmy Spartherm umožňují rychlou a čistou montáž, která je možná i v hotových interiérech. V nabídce jsou obestavby na tři modely vložek s třístranným prosklením, čtyři modely vložek s rohovým prosklením a jeden typ vložky s čelním prosklením. Rohové varianty je možné použít též na dva typy vložek s teplovodním výměníkem. Samozřejmě se u rohových typů obestavby vždy vyrábí levá i pravá varianta. Volitelná je také výška obestavby. Dodatečné prstence je možné přidat pod krbovou vložku, pokud chceme mít prosklení výše, nebo nad krbovou vložku. Obestavby se dodávají ve dvou provedeních povrchu. Povrch je buď neupravený, nebo upravený stěrkou.

třístranné prosklení
od 211.400Kč bez montáže a DPH

rovné prosklení
od 161.950Kč bez montáže a DPH

rohové prosklení
od 154.750Kč bez montáže a DPH

**Kamnáři
z Krušných
hor**

Specialista na teplovodní vytápění.
Individuální stavby kamen, krbů,
pecí, sporáků a komínů. Vyjma
samotné realizace poskytujeme také
úvodní konzultace, návrhy projektů,
vizualizace a servis.

Rádi vás přivítáme v našem
showroomu v Karlových Varech.

KOUTECKÝ
kamna | krby | komíny | teplovodní vytápění

Showroom a prodejna
Merklínská 14, 360 10 Karlovy Vary - Sedlec
Tel: +420 353 926 356, Mob: +420 736 111 844
jan@koutecky.top, www.koutecky.top

TRADICE – KVALITA – INOVACE

*Už více než
100 let
dodáváme šamoty
do vašich kamen,
krbů a pecí*

**Od roku 1892 pomáháme
českému řemeslu.
Naše materiály najdete
v pecích pro sklo i keramiku.**

P-D Refractories CZ a. s.
Nádražní 218, 679 63 Velké Opatovice
Telefon: +420 516 493 230 • Telefax: +420 516 477 338
E-mail: Robert.Kovac@pd-group.com

www.pd-refractories.cz

Westbo of Sweden

Švédská litinová kamna objednávejte u našich prodejců,
více info zde: <https://www.kamna-factory.cz/>

CONCRETE
EFEKT

Betonovou stěrku na bázi cementu a polymeru lze použít k vytvoření ohromujících, **hladkých a bezspárých povrchů**, které jsou **odolné a snadno se čistí**.

Tento produkt je díky síle a hydroizolaci ideální v oblastech s vysokou vlhkostí jako jsou **koupelny, sprchové kouty a kuchyně**. Dále je můžeme aplikovat na **podlahy, stěny, schody** i další **pevné povrchy**. Je to ideální materiál pro interiér i exteriér.

Vytvořte tak jedinečný vzhled díky široké škále barev.

10 let praxe a zkušeností

Provádíme realizaci betonových stěrek po celé České republice.

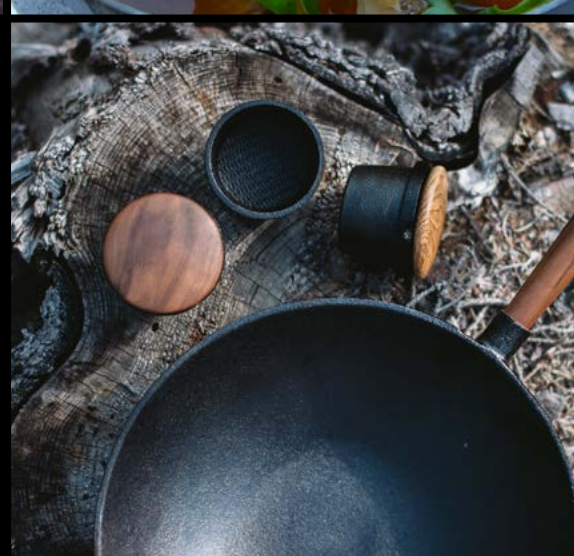

Betonové stěrky
Concrete Efekt - Jiří Kolman
www.concreteefekt.cz

SKEPPSHULT
*från generation till generation
sedan 1906*

TRADIČNÍ LITINOVÉ NÁDOBÍ
ZE SKANDINÁVIE
OBJEDNÁVEJTE NA
www.kamna-factory.cz/litinove-nadobi/

Orfeus 8 řad, kachle rámeček, glazura petrolej MX97

Podniková prodejna | Pražská 168, 675 26 Želetava
Tel.: +420 731 375 992, +420 731 191 997

www.zeletavska-kamna.cz

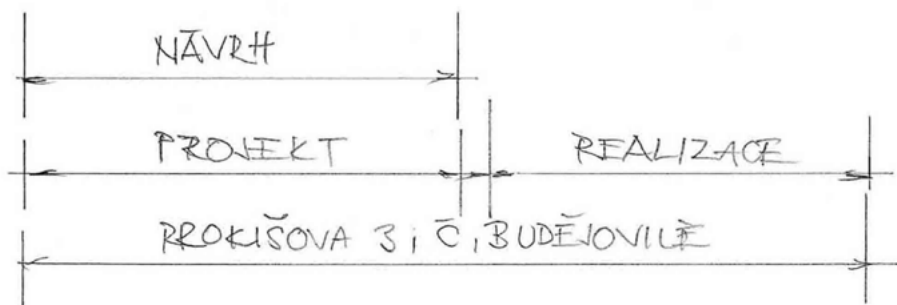
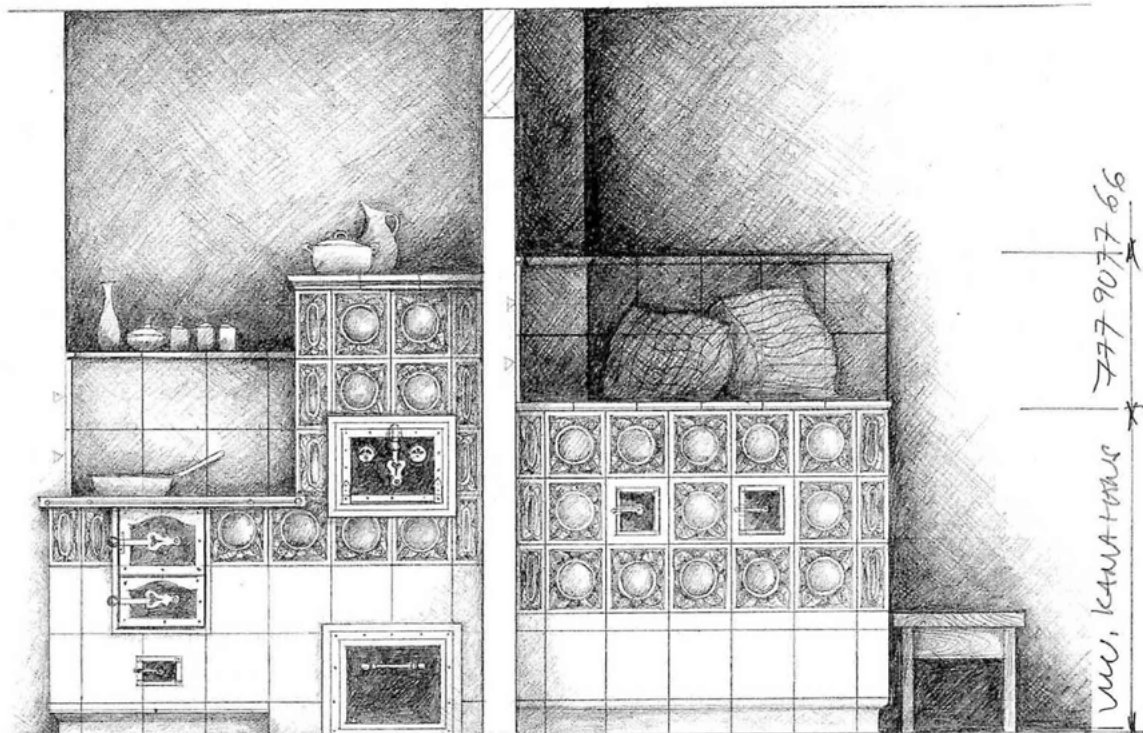
HANUŠ

KAMNÁŘSTVÍ

Prokišova 3, 370 01 České Budějovice

Tel.: +420 777 907 766 • E-mail: kamna.hanus@tiscali.cz

www.kamnahanus.cz

KACHLOVÝ SPORÁK S LEŽENÍM	
UVEDENÁ	R. HANUŠ
INVESTOR	J. KRÁL
1.4. 2019	M 1:100

CHCETE SE DOBŘE PŘIPRAVIT NA PŘÍŠTÍ ZIMU? RÁDI VÁM S TÍM POMŮŽEME

CENTRUM

KRBŮ a KAMEN

Kamnářství Jan Praus

Prodejna - showroom:

508 01 Hořice - Březovice 54

☎ 608 288 528 • centrumkrbu@seznam.cz

Aktuální otevírací dobu prodejny naleznete

na **www.centrumkrbu.cz**

Na obrázku: prostorový sálavý akumulční krb, krbová vložka Schmid 4545 Lina, kachle K&K Poker - v glazuře mramorová matná a holubí modrá.

Ručně vyrobeno
v České republice

V souladu
s přírodou

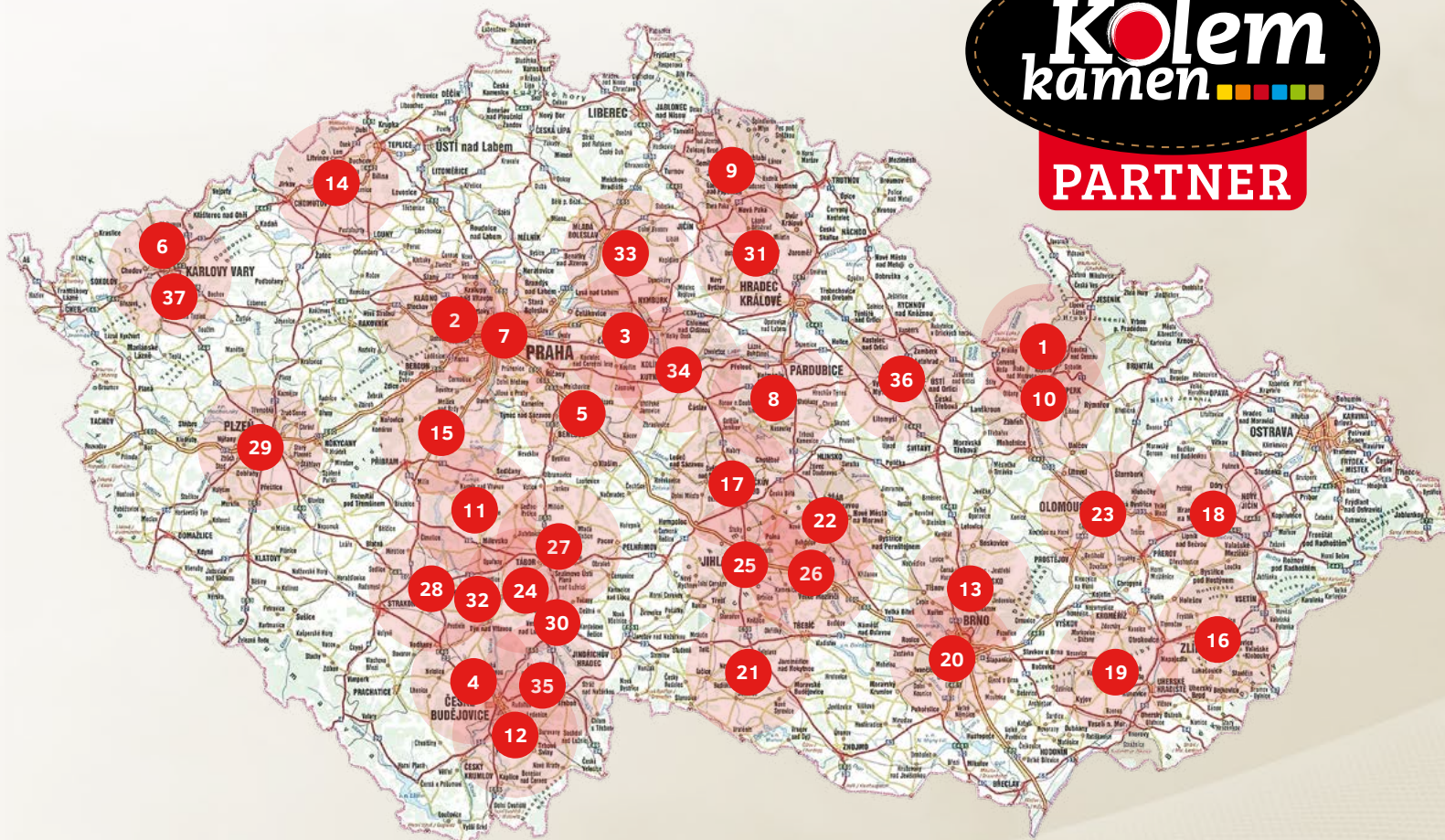

Mulier

*Vyrábíme porcelánové vypínače a zásuvky
mnoha tvarů a barev, malujeme na přání.*

Více na www.mulier.cz nebo +420 702 82 42 42

Vše, co vás v časopise zaujalo, objednávejte u našich autorizovaných partnerů!

www.kolem-kamen.cz
**Kolem
kamen**
PARTNER

1. K-Plus

Údolní 384, 788 33 Hanušovice
jauernig@seznam.cz

2. Krbystyle, s.r.o.

Klicperova 10, 150 00 Praha – Smíchov
kosar@krby-style.cz, www.krby-style.cz

3. Jaroslav Turyna

Petra Bezruč 548, 289 11 Pečky
info@krby-turyna.cz, www.krby-turyna.cz

4. Roman Hanuš

Prokišova 355/3, 370 01 České Budějovice
kamna.hanus@tiscali.cz, www.kamnahanus.cz

5. Tomáš Jíra

Hrusice 197, 251 69 Hrusice
tomasjira@centrum.cz, www.tomasjira.cz

6. Ladislav Koutecký

Nejdek
 ☎ 602 111 844, info@3xk.cz, www.3xk.cz

7. Vladimír Laube - stavební práce

Mezi Vodami 1560/33
 143 50 Praha 4 – Modřany
info@laubekrby.cz, www.laubekrby.cz

8. Martin Pecina

Koželužská 108, 537 01 Chrudim
martin.pecina@seznam.cz

9. Kamnářství Pithard & Volech

Metyšova 922, 514 01 Jilemnice
piavo@c-box.cz, www.kamnapiavo.cz

10. Bohdan Hrabec

Pod Senovou 46a, 787 01 Šumperk
bohdan.hrabec@seznam.cz
www.kamnarstvi-hrabec.cz

11. Vladimír Hejna

Chyšky 79, 398 53 Chyšky
krby.hejna@seznam.cz, www.krbyhejna.cz

12. Sgrafito spol.s.r.o.

Ledenická 688
370 06 České Budějovice - Srubec
krby@sgrafito.cz, www.sgrafito.cz

13. Richard Kučera

Pod Sanatorkou 2508/1, 678 01 Blansko
info@krbykucera.cz, www.krbykucera.cz

14. Krby Pelant s.r.o.

U Stadionu 1190, 434 01 Most
info@krbypelant.cz, www.krbypelant.cz

15. Petr Sedlák

Malostranská 613, 262 02 Stará Huť
petr@kamnarstvi-sedlak.cz
www.kamnarstvi-sedlak.cz

16. Jiří Jurčák

Na Gruntech 14, 763 11 Zlín – Lužkovice
☎ 777 733 337, jiri.jurcak@krby-kamna.com

17. Lubomír Smejkal

Veselý Žďár, 580 01 Havlíčkův Brod
krby.smejkal@seznam.cz
www.krby-kamna-smejkal.cz

18. David Jakubka

Teplíce nad Bečvou 112, 753 01 Hranice
kamnakrby@seznam.cz, www.kamnakubka.cz

19. TECHNOKLIMA UH s.r.o.

Hradištská 95, 686 03 Staré Město
krby@technoklima.cz, www.technoklima.cz

20. METAX KRBÝ s.r.o.

Videňská 262/125c, 619 00 Brno
grepl@krby-metax.cz, www.krby-metax.cz

21. Želetavská kamna - Brabenec, spol. s r. o.

Pražská 168, 675 26 Želetava
☎ 731 191 997
bervidovae@brabenec.info
www.zeletavska-kamna.cz

22. Kamnářství Milan Blaha

Příčná 140, 592 14 Nové Veselí
☎ 566 667 235, 602 786 353
blaha_milan@seznam.cz, www.blahamilan.com

23. STAVEP Vaňha Pavel

Dolní novosadská 41/26, 770 12 Olomouc
☎ 585 751 810, 777 070 585
info@krbyolomouc.cz, www.krbyolomouc.cz

24. Štěpán Jankovič

391 72 Sudoměřice u Bechyně 120
☎ 603 210 716, stepan.jankovic@seznam.cz
www.kachlovakamna.kvalitne.cz

25. Jaromír Lázníčka

Sokolovská 1, 586 01 Jihlava
☎ 604 244 218, kamna@laznicka.cz
www.laznicka.cz

26. Jaromír Lázníčka

Náměstí 178, 594 42 Měřín
☎ 773 575 255, kamna@laznicka.cz
www.laznicka.cz

27. Kamnářství Jiří Mára

Jungmannova 535/7, 391 01 Sezimovo Ústí
☎ 724 251 744, mara@kachlovakamna.net
www.kamnamara.cz

28. Kamnářství Maršik

K Háječku 224, 39701 Písek
☎ 776 158 414, marsikjan@seznam.cz
www.krbymarsik.cz

29. Radek Peterka - kamnářství

K Sinoru 251/9, 301 00 Plzeň 10 - Lhota
☎ 605 355 327, radekpeterka@volny.cz
www.krby-peterka.com

30. Stavebnictví, kamnářství J

Jan Vosecký
Michalská 318, 391 65 Bechyně
☎ 602 155 682, vosecky.j@seznam.cz
www.sporacek.cz

31. Centrum krbů - Jan Praus

Březovice 54, 508 01 Hořice
☎ 603 293 711, info@centrumkrbu.cz
www.centrumkrbu.cz

32. Jihočeské kamnářství – Jaroslav Prokop

Želeč 317, 391 74 Želeč
☎ 732 736 434, info@jihoceskekamnarstvi.cz
www.jihoceskekamnarstvi.cz

33. Kamnářství Horák

Družstevní 380, 294 41 Dobruška
☎ 603 271 255, horak.dobruška@gmail.com
www.kamnarstviorak.cz

34. Pavel Mlázovský

Malešov 57, 285 41 Malešov-Kutná Hora
☎ 777 211 904, pavel@mlazovsky.cz
www.pece-kamna-sporaky.cz

35. Kamnářství Címl

mjr. Karla Černého 837/6, 373 72 Lišov
☎ 728 463 421, kamna-krb@seznam.cz
www.kamna-krb.cz

36. Leoš Rožnovský

561 34 Výprachtice 148
☎ 799 797 185, 466 566 262
kamna@roznovsky.eu, www.roznovsky.eu

37. Ing. Jan Koutecký

Vzorková prodejna Merklinská 14
360 10 Karlovy Vary – Sedlec
☎ 736 111 844, www.koutecky.top

raritky

Kamna, která nejdou s davem

Kamen jsme už viděli opravdu hodně. Pěkná, o něco méně pěkná, překrásná i průměrná. Pak jsou tu ale kamna, která buď svým vzhledem, způsobem hoření nebo netradičními technologickými postupy vyčnívají ze zažitých konvenčních měřítek. Jednoduše vás přinutí zvednout obočí.

Několik takových najdeme už v historii. Kamna ve tvaru pána v županu, která se prý nacházela na zámku v Poběžovicích. Nebo americká kamna ve tvaru ženy. Její prsa údajně po natopení žhnula do ruda.

Ale i v současné době je mnoho unikátů, které by stálo za to vynést na světlo světa. A protože jich máme ve sbírkách více, nedalo nám to a tyto kamnářské rarity si prosadily svoji rubriku. Postupně si je budete moci prohlédnout a odhalíme vám jejich příběh.

Kachle jako malířské plátno

Když si milovník a sběratel umění nechává stavět kamna, byla by vyloženě promarněná příležitost, kdyby nebyl využit jejich umělecký potenciál. Pokud budeme kamna považovat za sochu, pak jsou kachle malířským plátnem. Majitelé si na tomto plátně přáli ztvárnit téma rytířských pohádek.

Tento modro-bílý umělecký skvost má na svědomí česká malířka, sochařka, grafička, scénografka a kostýmní návrhářka Xénia Hoffmeisterová. Široké portfolio paní Hoffmeisterové se pyšní i zkušenostmi s keramikou. To byl další argument, proč byla pro tu práci jako stvořená a pro majitele kamen jasnou volbou.

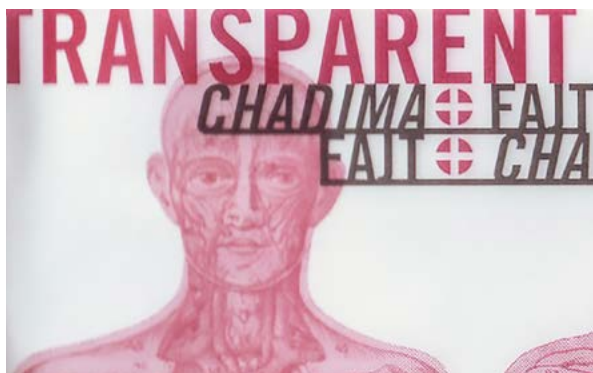
Výsledné dílo na fotce můžete posoudit sami. Jisté je, že druhé takové neexistují. My můžeme potvrdit, že krásně hřejí a vhodně doplňují obytné prostory sběratelů. Kachle a celou stavbu realizoval Ing. Tomáš Všetěčka.

Víte o kamnářském šperku?

Pokud i vy víte o nějakých zvláštních kamnech, která by byla hodna zveřejnění, napište nám o nich do redakce. Rádi se přijedeme podívat a možná o nich také vznikne zajímavý článek.

Kamnářovo ucho

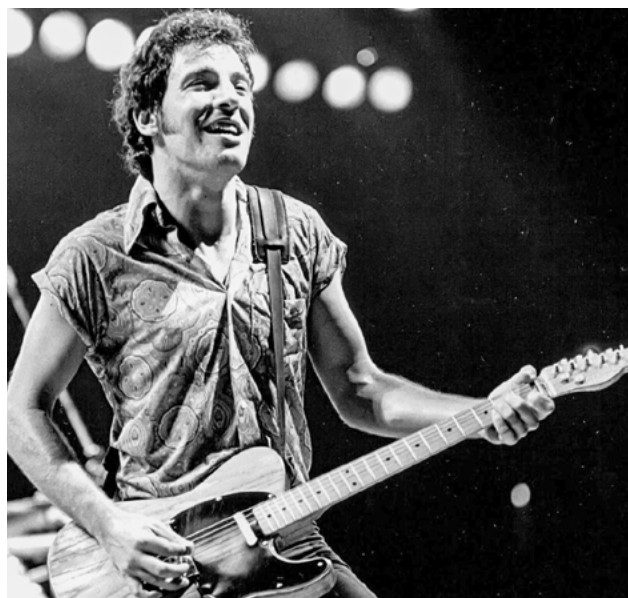
Mikoláš Chadima: Jaro

„Je jaro!“ prohlásila Růžena při vstupu do kanceláře. Karel, aniž by odhlédl od monitoru, jen zvedl pravou ruku a vztyčil čtyři prsty. Ano, bylo to už počtvrté, co Růža hlásila příchod letošního jara. Zdá se, že zase marně. Sluníčko za okny po chvíli zmizelo, rozfoukal se vítr a začaly poletovat sněhové vločky. Tak jsme jí pustili alespoň tuhle písničku, kterou v rámci projektu Průhlední lidé nahrál v roce 1998 Mikoláš Chadima s Pavlem Fajtem. Zdálo se nám to jako dobrý nápad, který osloví všechny věčné čekatele jara, kteří po zimě už tak trochu průhlední smutně hledí z oken ven, jestli se na konci ulice konečně neobjeví ta svěží mladá barevná dívka s roztočenou sukni, která je vyvede do rozkvetlých parků, sadů a zahrad. Pravda, Ivan Wernisch to ve svém textu vidí trochu realističtěji: *„Vysvitlo sluníčko a staří zvrhlíci si vyhřívají údy. Hoši a dívenky jako naschvál chodí tudy. Nad zídou se bělá ves, kdopak zítra, kdopak dnes...“* Kruté, ale naši představě o nadcházejícím jaru to jaksi vyhovuje lépe než věčně romantické tužby naší poněkud emočně nedozrálé kolegyně. Ta je samozřejmě zase v depresi, že je jaro v nedohlednu, bloudí kanclem jako tělo bez duše. Ovšem jen do okamžiku, než se někdo z nás neudrží a vykřikne: „Jaro!“ To se pak vydá s cigaretou do vánice na dvůr a ve dveřích zvedne pravou ruku a na ní vztyčí jeden prst. Ten prostřední. Jakože ještě jednou a jaro fakt přijde a všechny vás tu do jednoho zahubí, vy blbí astmatici!

Bruce Springsteen: Born To Run

Být nositelem takhle pozitivního a optimistického příjmení, to musí být peklo, to vám tedy řekneme. Někteří z nás si na to ještě matně pamatují - jaro a dospívání - a jen co si vzpome-

nou, raději by hned zase zapomněli. Syn kamnáře z New Jersey byl odjakživa malého vzrůstu, čehož jeho otec rád využíval při své profesi. Malý Bruce se totiž vešel i tam, kam jeho táta ne, a tak za něj od útlého dětství musel vyzdívat špatně přístupné tahy a stoupačky v zadní části kachlových staveb. Byl tak malý, že aby stavbou nepropadl, otec na něj přivazoval svou starou kytaru křížem za zády, aby mu v tom zabránila. Když Bruce v sedmi letech viděl v The Ed Sullivan Show poprvé vystoupení Elvisa Presleyho, pochopil, že ta věc, která ho denně tlačí do zad, se dá používat i zcela jinak. Od tohoto okamžiku byl chlapec pro kamnařinu definitivně ztracen, neboť pochopil, že se peníze dají vydělávat i úplně jinými způsoby než touhle nekonečnou dřinou. Informoval v tomto směru svého otce, který se však nehodlal malého spolupracovníka jen tak lehko vzdát a prohlásil, že ho k těm kamnům raději přiváže, než by mu dovolil, aby se stal součástí něčeho tak odporného, jako je showbiznys. Otec, katolický křesťan a volič republikánů, to myslel smrtelně vážně. Natolik už ho malý Bruce znal, aby pochopil, že má jedinou možnost. Zdrhnout. A tak zdrhal. S kytarou na zádech, s prsty zničenými nánosy kamnářského jílu, v rozpuku dospívání, na začátku jara, Springsteen. Ještě než mu jeho otec, který jej pronásledoval s montážní tyčí v ruce, stačil přerazit páteř, naskočil na plošinu nákladního vagónu, který jej odvezl do New Yorku. Ruce se mu zahojily, naučil se pár akordů a tuto svou životní zkušenost přetavil v roce 1975 do skvělého alba *Born to Run*. Otec se s jeho útekem nikdy zcela neshodl. Ale pokaždé, když viděl ve svém oblíbeném baru na Ocean Blvd v Long Branch svého malého kluka v televizi, jak řádí na pódiu s kytarou, prohlásoval: *„Tu kytaru jsem mu, blbec, ukázal já a von z toho takhle zblbnul. Škoda ho, kluka, na ty tahy byl fakt dobrej. Kotě, naleeeeej nám ještě panáka!“*

Kamnářství Petr Sedlák
Malostranská 613, Stará Huť
+420 608 889 366 • petr@kamnarstvi-sedlak.cz
www.kamnarstvi-sedlak.cz

Vladimír LAUBE – KRBÝ
www.laubekrby.cz

Želetavská kamna
Podniková prodejna
Pražská 168, 675 26 Želetava
Tel.: +420 731 375 992, +420 731 191 997
www.zeletavska-kamna.cz

KAMNÁŘSTVÍ MARŠÍK
K Háječku 224, 39701 Písek
☎ 776 158 414, marsikjan@seznam.cz
www.krbymarsik.cz

SGRAFITO spol. s r.o.
www.sgrafito.cz
České Budějovice

Krbystyle s.r.o.
Prodejna a showroom:
Klicperova 10, 150 00 Praha-Smíchov
Tel.: +420 725 500 009, +420 722 600 009
www.krbystyle.cz

KAMNÁŘSTVÍ HRABEC
Bohdan Hrabec
Pod Senovou 46a
787 01 Šumperk
bohdan.hrabec@seznam.cz
tel: 602 787 024
web: kamnarstvi-hrabec.cz

www.krbyhejna.cz
krby.hejna@gmail.com
☎ 775 288 027, 777 288 027

CENTRUM KRBŮ a KAMEN
centrumkrbu@seznam.cz
www.centrumkrbu.cz
Hořice - Březovice 54 tel.: 493 691 311

Kamnářství Tomáš Jíra
KAMNA
KRBÝ
PECE
SPORÁKY
www.tomasjira.cz

KRBÝ PETERKA KAMNÁŘSTVÍ
K Sinoru 251/9, 301 00 Plzeň 10 - Lhota
☎ 605 355 327
radekpeterka@volny.cz, www.krby-peterka.com

JAN VOSECKÝ
stavebnictví, kamnářství
Michalská 318, Bechyně
vosecky.j@seznam.cz
☎ 602 155 682

NOVĚ Z PECE

Do kachelníku zařadili další typy ozdobných pásků.

ROZMARÝNA 7 X 22,5CM

označení	jednotky
PR2201	1,5
PRRBL	2,0
PR220304 roh celá - celá	2,5
PR2205	2,0
PR2206	2,0

JEŘABINA 9 X 22,5CM

označení	jednotky
PJ2201	1,5
PJRBL	2,0
PJ220304 roh celá - celá	2,5
PJ2205	2,0
PJ2206	2,0

ŠÍPEK 9 X 22,5CM

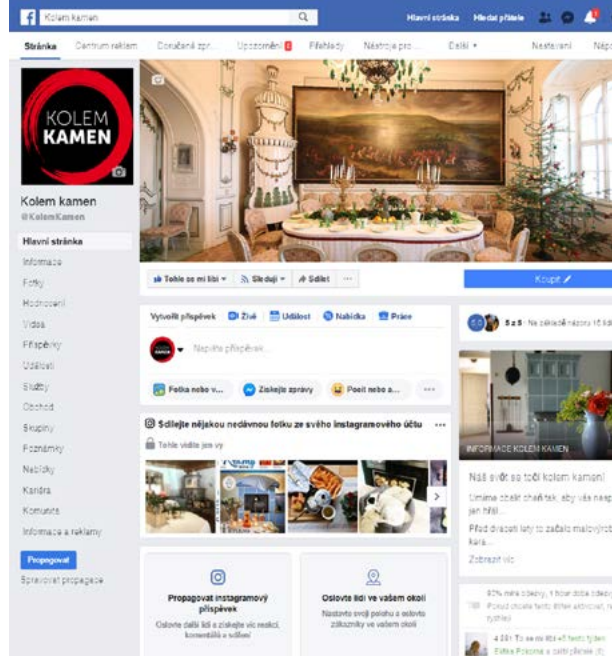

označení	jednotky
PS2201	1,5
PSRBL	2,0
PS220304 roh celá - celá	2,5
PS2205	2,0
PS2206	2,0

Pokud budete mít zájem odebrat časopis Kolem kamen, rádi vám zašleme fakturu pouze na poštovné a balné. Částka bude činit 200 korun bez DPH a zahrne všechna následující 4 čísla. **Objednávejte mailem na: casopis@dobre-remeslo.cz**

Přidejte se k nám na Facebooku [@KolemKamen] a Instagramu [#kolem kamen]

Co čteme za kamny?

Boris Vian: Pěna dní

Jste připraveni na jaro? Pak byste měli být také připraveni na surrealismus! Číst Pěnu dní je jako dívat se na fantaskní, hravý a neuvěřitelný film plný groteskních obrazů a čisté lásky ke světu. Snít s otevřenýma očima. Tak se nenechte odradit začátkem a pusťte se do toho s otevřenou myslí. Je to kniha hravá i smutná, postupně se do ní zamilujete a její surreálný svět se vám bude těžko opouštět.

Příběh se odehrává v jakési Paříži a protagonisty jsou dvě partnerské dvojice – Chloé s Colinem a Alise s Chickem. Colin je nezměrně bohatý, pohledný mladík, který si užívá života, a poté, co se zamiluje do Chloé, zdá se, že jejich štěstí nic nestojí v cestě. Colinův přítel Chick je o něco chudší, takže musí občas pracovat, ale práci nemá rád – je inženýr a jeho podřízení dělníci vydělávají více než on a skrytě se mu vysmívají. Chick je vášnivým sběratelem díla filozofa Jeana-Sol Partra, což ho stojí spoustu peněz. Colin žije ve velkém světlém bytě, kde mu vaří vybrané speciality vždy úslužný kuchař Nicolas, strýc Chickovy přítelkyně Alise. Idylický život se však začne náhle hroutit, když se Colin s Chloé ožení. Chloé vážně onemocní – v její pravé plíci vyroste leknín. Léčí se velmi obtížně. Chloé musí být na horách, obklopena spoustou květin a pít jen dvě lžičky vody denně. Colina nákladná léčba Chloé postupně ruší, takže musí začít pracovat a jeho byt se z nevysvětlitelných důvodů stále scvrkává a stává se čím dál menším, temnějším a špinavějším. Chloé se sice nakrátko uzdraví, ale její plíce je nefunkční. Záhy se objeví leknín i v druhé plíci. Dál už pokračujte sami.

Miloš Urban: Továrna na maso

Osoba a dílo autora Miloše Urbana dělí čtenářskou obec na dva přibližně stejné, a naprosto nesmiřitelné tábory. Nejinak je tomu u nás v redakci. Chtějí-li Urbanovi vyznavači zařadit jeho knihu do této rubriky, musí se připravit na obstrukce a potíže při hlasování. A jak říká celkem oprávněně kolega Blažek: „Je-li v místnosti jen jeden chytřej, nesmí dojít k hlasování.“ Tentokrát jsme využili toho, že Růža vyhlíží někde jaro a přišla pozdě do práce, obelstili jsme oslabenou opozici a díky tomu vám nyní můžeme představit a doporučit toto nejnovější, svěží a zvířecí krví páchnoucí dílko Miloše Urbana. Sláva Miloši Urbanovi! Kniha se velmi dobře hodí do období silícího jara, neboť právě v tento čas detektivní příběh vrcholí v prostředí holešovických jatek dvacátých let minulého století. Celým příběhem vás provede marketingový specialista holešovických jatek Hebvábny (tohle jméno mu určitě dal Urban naschvál, aby nás vytočil, protože jsme ho stejně celou knihu četli jako Hedvábny). Podivná postava muže s dlouhými vlasy není v tomto příběhu rozhodně jediná trochu ujetá. Pohledný muž, který se cítí jako žena uvězněná v mužském těle, proti němu zajímavá žena, což je vlastně muž uvězněný v ženském těle. K tomu normální homosexuálové, transky, pár sudetských Němců. Vše orámováno řevem zvířat vedených na porážku a puchem kafilerie, ve které se samozřejmě nakonec ty lidské kosti najdou. Nad tím policejní rada se svým týmem. „Bacha! Růžena se vrací!“ Každopádně si to přečtěte. Určitě se vám to bude líbit stejně jako nám. Přes všechno, co jsme tu napsali, je to takové zvláště jarně svěží.

...se znovu podíváme na materiály v kamnařině a představíme si žárobetony a izolační materiály. Podíváme se do jihočeského Tálína (ano, to je na břehu toho slavného rybníka, který se nahání), kde žije kamnář Jan Maršík, popovídáme si s ním o jeho práci a představíme vám jeho realizace. A pak pojedeme do Ameriky. Aby člověk nezakrněl, musí se pořádkem dokola vzdělávat. Proto se parta českých kamnářů vypravila až do Louiseville ve státě Kentucky, kde proběhl veletrh Heart, Patio & Barbecue Expo 2023. Tak snad se kluci ze státu, ve kterém se narodil Muhammad Ali a především bourbon, vrátí bez boulí a se zdravými játry. Už se těšíme na jejich reportáž.

Samozřejmě si užijeme i vaření, a protože už bude léto, uvaříme si něco venku v přírodě na otevřeném ohni.

Těšit se samozřejmě můžete i na spoustu dalších inspirativních realizací i na novinky z produkce významných kamnářských firem, které obohatí naše domy v nastávající topné sezóně.

Tak létu zdar a těšíme se na viděnou!

Víte, že...

- **materiál** je něco, z čeho se něco vyrábí
- **materialista** je obchodník s drogistickým a lékárnickým zbožím pod jednou střechou
- **materialismus** je filosofický směr, který do popředí staví hmotu, člověk, který jej poznává, bývá také označován jako materialista; jeho odvěkým nepřítelem je idealista
- **materia** vychází z latiny, kde toto slovo původně označovalo dříví, dřevo jako materiál pro stavbu nebo topení
- **matroš** je dávka obecně jakékoli drogy ve smyslu „dobré matroš“; přeneseně tímto výrazem častují obvykle důchodci kolemjdoucí ženu či dívku obdařenou optimálním množstvím podkožního tuku na těch správných místech
- **to je ale materiál** - toto slovní spojení často používá naše šéfová na konci porady, když opouští redakční místnost; výraz bývá doprovázen temným pohledem

KRBY-KAMNA-TURÝNA

OHEŇ V DOBRÝCH RUKOU

specialista pro stavbu krbů a kamen | široká nabídka od prestižních výrobců
kamenná prodejna s více než 111 vzorky
komplexní služby od návrhu až po realizaci | důvěryhodné reference

www.krby-turyna.cz | ☎ 723 174 928

SPARTHERM®

THE FIRE COMPANY

Renova H₂O s prstenci Helix